

Na volitve ne gremo z novim programom, ne s posebnimi obljubami, temveč že z davno izdelanim programom, ki smo ga štiri leta ustvarjali na bojnem polju in v zaledju.

TITO.

Ob resoluciji I. kongresa Enotnih sindikatov Slovenije

Prvi kongres delavcev in nameščenecv Slovenije, ki se je vršil v Ljubljani od 23. do 25. septembra, je pregledal delovanje strokovnih organizacij pred kongresom ter na podlagi uspehov in napak napravil sklepe in si začrtal smernice za delo do prihodnjega kongresa. Novo izvoljeni glavni odbor je bil pooblaščen, da formulira sklepe kongresa v posebni resoluciji. Ta resolucija je bila nedavno objavljena v glasilu Enotnih strokovnih zvez Slovenije.

Dolžnost vsakega podružničnega odbora je bila, da jo natančno preštudira, jo obravnava na članskih sestankih ter da ob vsaki posamezni točki napravi konkreten načrt dela za svojo podružnico, obrat, tovarno. Tako bi n. pr. moral napraviti ob točki, ki govori o povezanosti delavcev in kmetov, našteti, kako bodo člani kmetom pomagali pri njihovem delu, pri obnovi požganih domov, z zaslužkom udarniških nedelj itd. Kajti le s takim delom bo dosegla resolucija svoj namen in bo postala res program naših enotnih strokovnih zvez. Vse delo strokovnih podružnic bo na ta način enotno, bo zasledovalo iste cilje in bo imelo prav gotovo velike uspehe.

Nekateri podružnični odbori so se dobro zavedali, da ni to navadna resolucija, marveč program vsega delovanja strokovnih organizacij do drugega kongresa, program, ki obsega najvažnejše elemente našega novega strokovnega gibanja. Zato so jo predelali na sejah in tudi na članskih sestankih. Ob vsaki posamezni točki so si napravili konkretne načrte dela.

Drugje pa so podružnični odbori sicer prebrali resolucijo kot nekaj svečan odmev kongresa, niso jo pa preštudirali, a na načrt svojega dela so popolnoma pozabili. Niso se spomnili, da je to program strokovnih organizacij, katerega so si postavili delegati vse Slovenije in da je temelj zgraditve in utrditve naših strokovnih zvez. Niso opazili, da bi prav ta program moral dati strokovnim podružnicam pravo življenje in jim nakazati vsebino delovanja, tako da se bodo naše podružnice bavile poleg vprašanj o mezdah, plačah, nadurah in prehrani tudi z drugimi še važnejšimi problemi in da jim ne bo treba vedno čakati navodil.

Zato je prav, da resolucijo prvega kongresa še enkrat pregledamo in si poglobimo in si najvažnejše naloge naših strokovnih podružnic:

Delavski razred Slovenije mora enotnost, skovano v osvobodilni vojni, ohraniti in utrjevati tudi v borbi za obnovo naše porušene domovine, kajti samo strnjena delavski razred bo tudi v obnovi, — kot je bil v vojni — vodilna sila Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Dolžnost delavskega razreda je utrjevanje in poglobljanje zveze med delavci in kmeti, zveze, ki je bila ustvarjena v osvobodilni vojni in je pokazala uspehe tudi sedaj, ko so delavci in nameščenecv iz revirjev Celja in drugod pomagali kmetom pri obnovi njihovih porušeni in požganih domov.

Ker je narodno gospodarstvo Slovenije in Jugoslavije v težkem položaju, ima delavski razred Slovenije pred seboj veliko in odgovorno nalogo: dvigniti našo industrijo in rudarstvo na predvojno stopnjo in jo čimprej preokrevati. Zato naj postane udarništvo, ki je ponekod pokazalo

tako velike uspehe, vsepovsod množičen pojav. Toda udarništvo naj dviga proizvodnjo z novimi metodami dela in ne s podaljšanjem delovnega časa. Ker so pri iskanju novih metod dela pokazali delovni posveti delavcev in nameščenecv dobre uspehe, je treba te posvete uvajati povsod.

Za tim hitrejšo obnovo in izboljšanje socialnega položaja delavcev je potrebna najodločnejša borba za izboljšanje delovne discipline. Delavski razred naj bo vzor delovne discipline, slednje z materialom, čuvanje strojev in orodja ter dvigovanja avtoritete predpostavljenih.

Vse organizacije morajo pristopiti k podrobnemu urejanju plač na podlagi uredbe o delavskih in nameščenecvskih plačah ter k sklepanju kolektivnih pogodb po podjetjih, krajih in strokah.

Za izboljšanje materialnega položaja delavcev in nameščenecv naj podružnice ustanovljajo nabavljajne združbe in pobijajo brezvestno špekulacijo.

Vso pozornost je treba posvetiti vzgoji novega strokovno kvalificiranega kadra. Zato so potrebne dobre vaješiške šole in strokovni tečaji.

Vso pažnjo je treba posvetiti politični vzgoji delavcev in nameščenecv, kajti brez vztrajnega in politično vzgojnega dela delavski razred ne bi mogel zadostiti nalogi voditelja in udarnega jedra Osvobodilne fronte slovenskega naroda.

Za kulturno prosvetni dvig delavcev in nameščenecv je treba uvesti kulturno prosvetna predavanja in prireditve ter izobraževalne tečaje. Ker rabimo telesno in duševno zdrave delavce, je treba posvetiti vso pažnjo fizikurnemu udejstovanju naših delavcev. V sindikate je treba prilegniti vse delavke in nameščenke in jih aktivizirati za sindikalno delo.

Ker je industrija v Sloveniji najmanj prizadeta v tej vojni, je dolžnost delavskega razreda Slovenije, da z udarniškim delom v naši industriji pomaga tudi drugim pokrajinam — Liki, Bosni, Črni gori itd.

Povezanost med slovenskimi in tržaškimi delavci je treba še bolj poglobiti. S takšnim delom bo slovensko delavstvo še bolj podprlo svojo zahtevo po priključitvi Julijske krajine s Trstom k demokratični federativni Jugoslaviji.

To je resolucija prvega kongresa slovenskih delavcev, to je program naših strokovnih organizacij. Dolžnost vsake podružnice je, da na tej osnovi izdela načrt za svoje delo. Ni dvoma, da je prav ta resolucija vsebina vseh nalog naših strokovnih zvez. Te naloge pa so dvojne: prvič utrditi in razviti predvsem politično delo strokovnih zvez med množicami, kajti strokovne zveze predstavljajo jedro Osvobodilne fronte, drugič razviti vsestransko delo na polju gospodarstva in obnove. Hkrati pa pomeni izvrševanje teh nalog pot političnega dela strokovnih zvez v obdobju volilne kampanje, ki je v polnem teku v vsej naši domovini. Le tako bodo lahko strokovne zveze Slovenije izvršile svojo nalogo, ki jo stavlja naša ljudska država ter vprašanje izgraditve te države, zlasti ob 11. novembrskih volitvah ter vprašanje obnove. To pa je hkrati temeljni kamen resoluciji I. kongresa Enotnih strokovnih zvez Slovenije.

Maršal Tito o „Pastirskem pismu“

Beograd, 25. okt. (Tanjug.) Maršal Tito je dal o pastirskem listu naslednjo izjavo:

Tako imenovano pastirsko pismo, ki so ga podpisali vsi škofje, ki so v deželi, na čelu z nadškofom Stepincom, jasno potrjuje s svojo vsebino, da so njegovi iniciatorji globoko sovražno razpoloženi nasproti novi federativni Jugoslaviji. Vsebina pisma in čas, v katerem je bilo izdano, tudi potrjujejo, da je popolnoma v skladu z načrtano gonjo in napadi vseh sovražnikov proti novi, prerajeni Jugoslaviji. Sta dve stvari, na kateri se gospodje škofje najbolj sklicujejo v svoji poslanici: Preganjanje duhovnikov in agrarna reforma, četudi oni tega ne imenujejo agrarno reformo, temveč odvzem imovine Cerkev. V svoji poslanici gredo gospodje škofje tako daleč, da istovestijo kaznovanje krvoločnih ustaških ubijalcev, ki so bili duhovniki, s preganjanjem Cerkev. Gospodje škofje se trkajo na prsa in govore, kako so pripravljani na boj, četudi bi plačali to s svojimi življenji. Proti komu so pripravljani za boj? Razumljivo je, da proti ljudski oblasti, proti pridobitvam narodno osvobodilnega boja, proti novi demokratični Jugoslaviji, z drugimi besedami proti ogromni večini narodov Jugoslavije.

Zakaj gospodje škofje niso, recimo, izdali take poslanice ter jo čitali v vseh cerkvah za časa Paveliča in Nemcev proti onemu strašnem klanju Srbov na Hrvaškem, ko je izginilo na sto in stotisoče žena, otrok in moč? Zakaj se niso takrat upirali proti strašnim zločinom ustašev, ki so za večne čase prešli v zgodovino hrvatskega naroda kot največji madež? Zakaj niso gospodje škofje izdali take poslanice ter jo pustili čitati v vseh cerkvah proti klanjem in streljanjem, ki so jih izvrševali ustaši in Nemci nad desetstiči Hrvatov, najboljših sinov hrvatskega naroda? Zakaj se niso upirali proti najstrašnejši ljudski klavnici, taborišču v Jasenovcu, kjer so ustaši pobili na deset, na stotisoče Srbov in Hrvatov? Zakaj niso bili pripravljeni takrat kot dušni pastirji, dati svoja življenja za stotisoče kristjanov, sedaj pa izjavljajo, da so pripravljani na vsako žrtve zaradi agrarne reforme in svojih osebnih koristi.

Ali ni to malo čudno in preveč prozorno? Ali vedo, kdo so bili oni duhovniki, za katere se sedaj zavzemajo? To so bili zagrinjeni ustaši, — ubijalci in duhovni inspiratorji ustaških pokoljev. Ali so kdaj koli obsodili ali izobčili iz Cerkev enega samega takega zločinca? Niso, temveč nasprotno. Iz njih hočejo celo ustvariti mučenike. Zavzemajo se za grobove onih zločincev, ustaških ubijalcev, katere je do

segla roka ljudske pravice. Zakaj pa se ne zavzemajo za grobove ustaških žrtvev? Za grobove onih malih nedolžnih otrok, ki so od krvniškega noža poginili na materinih prsih? Ali so kdaj koli šli na grobove, v katerih leži na tisoče in tisoče nedolžnih ustaških žrtvev. Kaj to pomeni? To pomeni, da so jim ljubši grobovi ustaških ubijalcev, kakor pa teh nedolžnih žrtvev. Ali vedo, da so se v Sirokem bregu v Hercegovini skupno z Nemci in ustaši borili proti naši osvobodilni vojski tudi mnogi fratri? Ti fratri so seveda skupno z Nemci in ustaši poginili, sedaj pa to imenujejo preganjanje Cerkev. Zakaj je prav Hercegovina in Bosna dala največ ustaških vodij in ubijalcev? Krvnik Pavelič in mnogi njemu podobni so bili dijaki v šolah, ki so jih vodili redovniki. Redovniške šole in gimnazije v Bosni in Hercegovini so bile glavni sejališča mržnje med Hrvati proti Srbom in muslimanom. Franjevačke in redovniške šole so vsadile v srce hrvatskega ljudstva v Hercegovini in Bosni strašno mržnjo, katere uspehi so se pokazali pod kriminalnim zločincem Paveličem. Ono divno ljudstvo v Hercegovini in Bosni je bilo zapeljano in nahujskano k temu strašnim zločinom, ki se jih bodo spominjali naši narodi, dokler bo stal svet. Mnogi, ki so to ljudstvo zapeljivali, so se umaknili roki ljudske pravice, druge pa hočejo ti podpisniki sedaj zaščititi. Da bi mogli zaščititi naše narode pred sličnimi nesrečami, smo dolžni podvzeti vse, da onemogočimo tako sejanje mržnje med našimi narodi.

V zvezi s tem bi tu rad jasno poudaril svoj vtis, ki sem ga dobil, ko sem čital to pastirsko pismo. Moj vtis je, da skozi to pismo veje oni stari duh sejanja mržnje med narodi. Ne samo proti narodom druge vere, temveč tudi podpiranje mržnje med samim hrvatskim narodom. Kam to vodi? Ali v teh strašnih štirih letih ni bilo že dosti prelite krvi? Ali poznate ta strašna štiri leta? Ali veste, da so se mali ostanki ustaških skupnic preimenovali v križarje in da pod tem imenom ubijajo mirne kmete in potnike? Oni kličejo v svoje vrste v imenu boga, v imenu Paveliča, v imenu Mačka itd. razne zapeljane ljudi. Pod čigavim vplivom? Pod vplivom raznih starih skrahiranih politikov in propagand, ki je podobna pastirskemu pismu. Tako vlogo igra pismo, čeprav bi nekateri izmed gospodov škofov osebno tega ne hoteli. Nečem tu obtoževati vseh onih, ki so podpisali to pismo, ker vem, da so to nekateri storili pod pritiskom discipline in da v duši ne soglašajo z vsebino tega pisma. Dejstvo pa je, da to pismo obstoja in da vrši razdiralno vlogo. Ono moti konsolidacijo naše dežele. Ono seje mržnjo med

ljudstvom, posebno kadar ga razlagajo duhovniki, ki so ustaško nastrojani. Ono prinaša v ljudstvo oni nemir, ki lahko pripelje do slabih posledic, ako se ta škodljiva propaganda ob pravem času ne prepreči.

V pismu je dovolj neresnic, a kar me je najbolj začudilo, ko vem, da je to pismo delo najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov, je neresnica, da je v Jugoslaviji Cerkev preganjana. Ne nameravam tu pobijati ta mesta v pismu, temveč hočem vprašati: Kaj mislijo doseči s tem pismom? Ne verjamem, da bi velik del nižjih katoliških duhovnikov sledil pozivu na boj proti današnji ljudski oblasti. Vem, da je mnogo nižjih duhovnikov v vseh krajih Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Slovenije itd., ki ne mislijo tako, kakor govori pismo. Vem, da so oni videli strašne zablode iz preteklosti in da smatrajo, da mora Cerkev, prav sedaj bolj kot kdaj koli, postati nosilec miru in bratstva med narodi. Vem, da je mnogo duhovnike in redovnike globoko pretresla tragedija naših narodov in da hočejo iti skupno z ljudstvom. Iz izjave gospoda nadškofa Stepinca in nekaterih drugih cerkvenih dostojanstvenikov, da so pripravljani vztrajati v boju za ceno osebnih žrtvev, lahko potegnem le en zaključek, in ta je: da se vsi ti pobotali s stanjem pod Paveličem ne iz strahu, temveč iz ideoloških razlogov in da so sedaj stopili v boj proti novi demokratični federativni Jugoslaviji po odločenem načrtu, skupno z ostalo reakcijo v Jugoslaviji. Da v Jugoslaviji ni nikakršnega preganjanja Cerkev, je najboljši dokaz to, da so avtorji tega pisma na prostosti ter da jim dosedaj nihče ni preprečeval njihovega razdiralnega dela. Ko sem v Zagrebu govoril z zastopniki Cerkev, sem izrazil željo za sodelovanje in lojalnost Cerkev proti novi Jugoslaviji. Pokazal sem pripravljenost, da se vsa vprašanja med Cerkvijo in državo rešujejo na miran način. Nisem obljubil Cerkvi nikakih koncesij na račun ljudstva ali ničesar, kar bi nasprotovalo duhu nove demokratične federativne Jugoslavije. Poudaril sem pa, da ostanemo zvesti svoji politiki, da se ne dotikamo svobode veroizpovedi in delovanja Cerkev v korist ljudstva. Obenem sem pričakoval, da bodo gospodje škofje prednjačili pri tem, da s pomirjenjem duhov čimprej odpravijo zadnje ostanke ena sramote, ki so jo ustaši prizadejali hrvatskemu narodu; da sem se pri tem motil, je dokaz to pastirsko pismo.

Ne bi hotel, da se to smatra kot grožnja, dolžan pa sem opozoriti, da obstoje zakoni, ki prepovedujejo sejanje sovražnosti, razdora in ogrožanja pridobitev tega velikega osvobodilnega boja. Vsakdo, ki želi svoji deželi dobro, mora te zakone spoštovati.

Sprememba zakona o delavskih zaupnikih in osnutek zakona o sedemletnem šolanju

Zakonodajni odborčasne narodne skupščine je v sredo na seji sprejel dva pomembna predloga, in sicer osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delavskih zaupnikih in osnutek zakona o sedemletnem šolanju.

V razpravi o predlogu ministra socialne politike za spremembo zakona o delavskih zaupnikih je predsednik Moša Pijade sporočil, da je glavni odbor Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščenecv Jugoslavije predlagal spremembo tega zakona. Razen tega sta predlagala osnutek sprememb minister socialne politike in minister za konstitucije. V besedilu 1. člena zakona o delavskih zaupnikih je bila izpuščena cela vrsta ustanov, organizacij in državnih uradov. Zato delavci in nameščenecv teh ustanov po dosedanjem zakonu nimajo pravice voliti svojih zaupnikov, čeprav morajo biti njihovi delovni odnosi urejeni s kolektivnimi pogodbami. Dalje so v 3. členu zakona omejene naloge delavskih zaupnikov, in sicer tako, da so pravice delavskih zaupnikov skržene na najmanjšo mero. Za razširitev pravice delavskih zaupnikov se je delavstvo borilo ves čas stare Jugoslavije. Zato je predsednik predlagal, da se spremeni člen 3 ter da se pravica delavskih zaupnikov razširi na sodelovanje v organizaciji, na pospeševanje in nadzorstvo proizvodnje v podjetjih. Nepotrebna je kazenska odredba v členu 12, ker so delavski zaupniki odgovorni po splošnih kazenskih predpisih za svoja dejanja kakor vsi drugi državljani. Delavci so se dolga leta borili proti kaznovanju delavskih zaupnikov, ker so v njih gledali svoje izvoljene zastopnike in ko so bili zaupniki kaznovani posamezno, je bila posredno kaznovana vsa delovna skupnost v podjetju. Razen tega volijo delavci iz svoje srede najboljše in najposobnejše tovariše za zaupnike, tako da ni razloga, naj bi čl. 12 ostal še v veljavi.

Osnutek zakona o spremembi in do-

polnitvi je bil po razpravi sprejet v načelu in v posameznostih.

Nadalje so razpravljali o osnutku zakona o sedemletnem šolanju. Prosvetni minister zveze vlade Vladislav Ribnikar je naglasil potrebo, da se v naših šolah uvede sedemletno šolanje, ker povsem ustreza našemu enotnemu šolskemu sistemu. Ta zakon je nujno potreben, ker je od njega odvisna izdelava zakona o ljudskih, srednjih in drugih šolah, kakor tudi izdelava učnega načrta

za vse šole. — Predlog je bil potem sprejet z 22 glasovi proti 2 glasovoma. V pojasnilu osnutka zakona o odpravi meštanskih šol je prosvetni minister Ribnikar dejal, da mora ta zakon samo potrditi dejansko stanje. V vsej državi so odpravljene meštanske šole in spremenjene v nižje gimnazije. Odpravljene so zato, ker iz njih ni bil mogoč prehod v višje razrede gimnazije. — Predlog tega zakona je bil sprejet soglasno.

Ni politične svobode brez socialnih pravic.

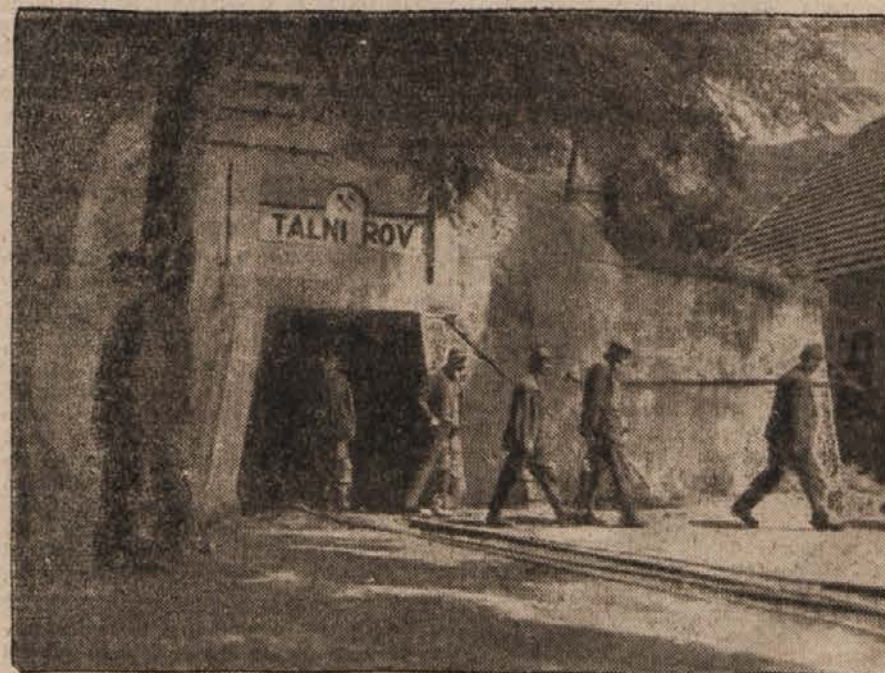
Madžarski tisk o vprašanju Trsta

Dopisnik Tanjuga iz Budimpešte poroča, da je prišel madžarski časopis »Uj Magyarország« članek Lasle Majera o vprašanju Trsta, ki pravi med drugim: »Trst ima edino možnost razvoja, če se nasloni na srednjo Evropo in na Balkan. Če razumevamo pravico narodov do samoodločbe kot politično pravico, je še manj sporno vprašanje, komu naj pripade Trst z zaledjem. Slovani in Italijani, ki žive tukaj, so se že od leta 1941 bo-

V Pečuju se je osnovala protifašistična fronta Jugoslovanov na Madžarskem

Tass poroča, da se je osnovala v madžarskem mestu Pečuju protifašistična fronta Jugoslovanov, ki združuje Slovence, Srbe in Hrvate v rajon Pečuj.

riili skupno z ostalimi narodi Jugoslavije za svobodo in demokracijo. Sedaj imajo vso pravico, da sami odločijo o svoji usodi.«

Naši rudarji se zavedajo svoje dolžnosti, da morajo nakopati čim več premoga, da bodo zadostili potrebam naše industrije. Po osmih urah naporega dela zapuščajo rudarji glavni rov

Gremo na volitve, da enkrat za vselej zatremo natolcevanje, da naši narodi nočejo take Jugoslavije, kakršno mi danes ustvarjamo. TITO

Odgovor maršala Tita

na pozdrav Društva za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo

Društvo za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo je poslalo predsedniku vlade maršalu Titu naslednji pozdrav:

»Gospod maršal! Ob osnovanju Društva za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo nam dovolite, da v imenu prve skupščine tega društva pošljemo najiskrenejše pozdrave Vam in hercegovski narodom demokratične federativne Jugoslavije. Albansko ljudstvo in narodi Jugoslavije so v osvobodilni borbi proti italijanskemu in nemškemu okupatorju, v borbi za zlo fašizma in za narodno neodvisnost proti kvsilngovcem, proti neljudskim klikam, v borbi za vzpostavljane in utrjevanje ljudske demokracije, zgradili trdne temelje novim medsebojnim odnosom. Ljudske oblasti, ki so vzpostavljene v Albaniji in v Jugoslaviji, niso samo za vedno odstranile grenkega jarma, ampak so tudi ustvarile nove pogoje za zблиžanje in za čim večje prijateljstvo, ter so s tem uresničile stoletne težnje svojih narodov. Danes, ko so albansko ljudstvo in jugoslovanski sosedni narodi vložili vse sile v obnovu svojih dežel, je želja za tesnejšim kulturnim sodelovanjem, kakor tudi za sodelovanje na drugih poljih dela najiskrenejši izraz albanskega ljudstva z namenom utrjevanja nerazrušljivega prijateljstva med narodi Albanije in demokratične federativne Jugoslavije. Hitri razvoj kulturnega življenja v Albaniji in v Jugoslaviji, pod najugodnejšimi pogoji, katere so ti narodi do sedaj imeli v svoji zgodovini, jamčijo, da bo to kulturno sodelovanje uspešno. Prepričani smo, da bo Društvo za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo s svojim delom mnogo doprineslo k spoznavanju in zблиžanju obeh držav ter utrditvi miru na Balkanu. Zivelo prijateljstvo in sodelovanje albanskega naroda z narodi demokratične federativne Jugoslavije! Zivelo demokratična federativna Jugoslavija in njen vodja maršal Josip Broz-Tito! Zivelo demokratična Albanija in njen vodja generalni polkovnik Enver Hodža! Smrt fašizmu — svoboda narodu!»

V imenu društva za kulturno sodelovanje z demokratično federativno Jugoslavijo sta pozdrav podpisala predsednik Ramadan Čitaku in tajnik profesor Aleks Buda.

Na ta pozdrav je maršal Jugoslavije Tito poslal društvu za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo naslednji odgovor:

»V težkih tasih preizkušnje, ko se je odločevala usoda vseh narodov sveta, so se narodi demokratične federativne Jugoslavije ramo ob ramo junaško borili z albanskim narodom proti skupnemu sovražniku, nemško-italijanskemu fašizmu in njegovim domačim pomagačem, — ter skupno izvajali svojo svobodo in neodvisnost. Danes, ko naši narodi z velikanskimi koraki zabrisujejo vse posledice fašistične okupacije ter si ustvarjajo novo srenejše življenje, so ustvarjeni vsi pogoji za še tesnejše sodelovanje med narodom Albanije in narodi demokratične federativne Jugoslavije. Velikanske možnosti za to sodelovanje se kažejo tudi na kulturnem polju. Društvo za kulturno sodelovanje Albanije z demokratično federativno Jugoslavijo bo lahko mnogo koristilo pri še večjem utrjevanju kulturnih vezi med obema narodoma s tem, da se bo albansko ljudstvo spoznavalo s kulturnimi bogastvi in zgodovinsko preteklostjo narodov demokratične federativne Jugoslavije in obratno.

Prisrčno se zahvaljujem za Vaše pozdrave ter Vam želim plodonosnega dela v korist ljudstva Albanije in naših narodov.»

Predvolivno zborovanje delavcev in nameščencev v Vukovarju

V Vukovarju je bilo veliko predvolivno zborovanje delavcev in nameščencev. Na zborovanju, kateremu je prisostvovalo nad 1200 ljudi, je govoril v imenu Ljudske fronte Lazar Vujčić, ki je izrazil prepričanje, da bodo delavci in nameščenci 100% glasovali za listo Ljudske fronte. Član pokrajinskega sindikalnega sveta Marjan Sokičić je med drugim dejal: »Več kot 20 let se je delavski razred boril za svoje pravice združevanja, ustanavljanja sindikatov ter za politično in gospodarsko samostojnost. V prejšnjih režimih delavski razred ni imel svojih predstavnikov v oblasti. Te oblasti so tvorili protiljudski elementi, ki so bili največji nasprotniki delavstva.«

Predvolivno zborovanje Ljudske fronte v Foči

V Foči se je vršilo predvolivno zborovanje, kateremu je prisostvovali skoro vsi meščani in mladina. O pomenu volitev v ustavodajno skupščino in o slabih namenih takozvane opozicije je govoril Milan Muečević. M. ni osobodil delo izdajalec v naši deželi in inozemstvu in dolgo vzklikali maršalu Titu, Jugoslovanski armadi in Ljudski fronti. Ferid Čengić, kandidat Ljudske fronte za fočanski okraj je v svojem govoru spomnil meščane Foče na govore prvoborcev narodno osvobodilnega gibanja, ki so jih imeli v osvobodjeni Foči leta 1942, kakor tudi na tedanji program Ljudske fronte: osvoboditev dežele od zavojevalcev in domačih izdajalcev. Ta program so narodi Jugoslavije vestno izpolnili v težkih in krvavih bojih. Nato je pokazal na drugi del boja Ljudske fronte, ki obstoji v tem, da očuvamo pridobitve narodnoosvobodilnega boja, katere napadajo privrženci ostankov fašizma v deželi in v inozemstvu. Meščani so spremljali govor Ferida Čengića z navdušenimi vzkliki: Glasovali bomo proti izdajalcem!

Predvolivna kampanja v visočkem okraju

V visočkem okraju je zelo živahna predvolivna kampanja. Poslanski kandidat minister za pravosodje Narodne vlade Bosne in Hercegovine, dr. Hamdija Čemerlić, je imel več zborovanj in sestankov. V Zagrdju pri Kaknju je imel uspešno zborovanje, kateremu je prisostvovalo kakih 2000 ljudi, med njimi veliko število muslimanskih žena. Minister dr. Čemerlić je v svojem govoru pojasnil ljudstvu pomen predstojećih volitev, politiko Ljudske fronte in naloge, ki čakajo fronto. V Brezi je bilo zborovanje, kateremu je prisostvovalo veliko število delavcev rudnika Breze. Govoril je podpredsednik okrajnega narodnega odbora dr. Siladžić. Na zborovanju so navdušeno manifestirali za republiko, maršala Tita in ljudsko oblast. V Župci je na velikem ljudskem zborovanju govoril minister dr. Čemerlić, v Gračanici pa dr. Siladžić in Vladimir Lazarević, član okrajnega odbora Ljudske fronte. Na teh zborovanjih se je ljudstvo izreklo za republiko in ljudsko oblast, osobodilo parovarjenje opozicije proti naši neodvisnosti in svobodi.

Mladinsko predvolivno zborovanje v Pirotu

Pred 4000 mladinci in mladinkami se je večer vršilo prvo predvolivno zborovanje mladine nišavskega okraja in mesta Pirota. Otvorjajo zborovanje je tajnik okrajnega odbora USAOS-a, Aleksander Bošković, pozval prisotne, da z enominutnim molkom potastijo padle za osvoboditev. Nato je rekel, da se je točno pred letom dni vršilo slično mladinsko zborovanje, da pa je po tem zborovanju, ker je vojna še trajala, vsa mladina tega kraja doprinesla mnogo žrtve, trpljenja in naporov za osvoboditev in boljšo bodočnost. Nato je imel govor dr. Dragoljub Jovanović, poslanski kandidat za nišavski okraj, kateri je pozdravil zborovanje v imenu izvršnega odbora Ljudske fronte in dejal, da igra mladina važno vlogo v novi skupnosti in da so na najvišjem državnem forumu tudi mladinski voditelji in da je pol, katero je ubrala mladina, kažipot k sreči in blagostanju. V imenu delavskih mladine je govoril Jovan Despotović-Perić, član okrajnega odbora USAOS-a, ki je pozval delavsko mladino, da poveča storilnost pri delu v podjetjih in tovarnah in da 11. novembra izkoristi svojo volivno pravico. Član okrajnega odbora USAOS-a, je zborovanje pozdravil v imenu srednješolske mladine, in poudaril, da do sedaj izobražena mladina nikdar ni bila bolj trdno organizirana kakor je to v Ljudski fronti. V imenu vaške mladine je prisotne pozdravila članica okrajnega odbora USAOS-a za Nišavo, ki je navedla težko življenje mladine v bivši Jugoslaviji in pozvala mladino, da poseje zadnjo ped obdelane zemlje. Tajnik okrajnega odbora USAOS-a je pozval mladino, da v celoti pomaga odkrivati presežke žita in da sploh v vsem pomaga ljudskim oblastem. Na koncu je govoril Dragomir Nikolić-Aca, tajnik okrajnega odbora Ljudske fronte, ki je v svojem obširnem govoru navedel zaloge mladine pri izgradnji in osobodilni vlogi reakcije, ki agitira za osvobodilno vzdržnost. Mladina je ves čas navdušeno vzklikala maršalu Titu in republiku. Na splošno zahtevo so poslali pozdravno brzojavko maršalu Titu in osrednjemu odboru USAOS-a.

Predvolivna zborovanja v travniškem okrožju

V mestu Travniku sta imela poslanski kandidat za travniški okraj, podpredsednik vlade Bosne in Hercegovine, dr. Jakob Grgurić in njegov namestnik, veliko število zborovanj. Ko je govoril o »Pastirskem pismu«, je dr. Grgurić med ostalim dejal: »Pastirsko pismo« je nameravalo prikazati današnjo ureditev in današnji red v državi kot nekaj takega, kar ne odgovarja koristim hrvatskega naroda. Skofje so v svojem pismu napadli red in državni program, obenem pa tudi demokratično federativno Jugoslavijo s tem, da so navedli neresnična dejstva. Demokratična federativna Jugoslavija je s svojimi zakoni o svobodi vesti in veroizpovedi, zajamčila privatno lastnino, privatno iniciativo ter je podelila ljudstvu demokratične pravice: tajno in neposredno volivno pravico, razvoj družbenega življenja. »Pastirsko pismo« je krenilo po poti laži, ker trdi, da se vsi današnji obstoječi zakoni dejansko ne izvajajo. Poleg tega pa »Pastirsko pismo« napada tudi agrarno reformo. Mi vsi vemo, da je bilo vprašanje agrar-

ne reforme pravilno rešeno, to je, da se da zemlja poljedeleu, pa četudi je cerkvena last. Poleg vsega tega pa se dopušta cerkvenim ustanovam toliko zemlje, kolikor je rabijo za svoj obstoj. Kljub temu pa navaja »Pastirsko pismo« lažne trditve o krivicah, ki so sodelovali pri krvavih zločinih proti našemu ljudstvu. Tisti, ki je kriv in ki se je pregrešil proti svojemu narodu in svoji domovini, ta se mora zagovarjati pred ljudstvom in pred sodiščem. Nemogoče je zagovarjati krivice, kakor je to storilo »Pastirsko pismo«. Z eno besedo, »Pastirsko pismo« temelji na laži. Moramo priti do zaključka, da je to »Pastirsko pismo« v zvezi z drugimi naklepi reakcionarnih elementov, ki bi želeli v našo državo zanesiti nemire. Oni hočejo, da pride sedaj, v času pred volitvami v državo nekdo tretji, ki naj intervenira. Vsi oni, ki tako mislijo, se temeljito motijo, ker je naša državna oblast skupno z našo vojsko odločena in zmožna, da ubrani pridobitve krvavega štiriletnega boja.

Svečana proslava obletnice osvoboditve Novoga Sada

V prazničnem razpoloženju, okrašen z zastavami in slikami maršala Tita, je Novi Sad svečano proslavil obletnico osvoboditve. Vsaka hiša je bila okrašena z zelenjem in trobojnicami. Na mnogih hišah so bila napisana gesla: »Hočemo republiko!« »Naj živi maršal Tito!« »Naj živi Jugoslovanska armada!« Od ranega jutra dalje so se vile po mestu povorke mladincev in članov protifašističnih in sindikalnih organizacij, ki so prepevale in nosile naše in zavezniške zastave ter transparente. Vsi sprevodili so se zlivali na Trg Osvoboditve, kjer je bila postavljena tribuna, ki je bila okrašena z našimi, sovjetskimi, bolgarskimi, ameriškimi in angleškimi zastavami. Množica ljudstva iz Novoga Sada in okoliških vasi, združena z vojniki, je napolnila Trg Osvoboditve in vse okoliške ulice ter s pesmijo in vzklikanjem manifestirala svojo veliko ljubezen do demokratične federativne Jugoslavije in maršala Tita.

Miting je otvoril podpredsednik mestnega odbora, Lazar Bašić, ki je pozdravil beograjske goste, dr. Ivana Ribarja, dr. Sinišo Stankovića, dr. Blagoja Neskovića in ministra Momo Markovića, generalnega poročnika Kočo Popovića, zastopnik sovjetskega veleposlanstva, svetnika Čuvahina in drugega tajnika Grigorijeva, predstavnike Rdeče armade, generalnega majorja Plotocka in Ivanova ter dopisnika moskovskega časopisa »Pravde«, Georgija Mdivanija. Potem ko je poudaril pomen osvoboditve Novoga Sada, je Lazar Bašić predal besedo odposlanec maršala Tita, načelniku generalnega štaba Jugoslovanske armade, generalnemu poročniku Koči Popoviću. Množica je pozdravila generalnega poročnika Kočo Popovića z dolgim navdušenim vzklikanjem.

Generalni poročnik Koča Popović je dejal: »Prebivalci in prebivalke Novoga Sada! Tovariši in tovarišice! Pozdrav-

ljam vas v imenu našega vrhovnega poveljnika, maršala Josipa Broza-Tita in v imenu Jugoslovanske armade. Čestitam vam k obletnici velikega dne osvoboditve Novoga Sada. Novi Sad je bil pred letom dni osvoboden s skupnimi napori velike zmagovite Rdeče armade ter naše mlade, toda slavne Jugoslovanske armade. Tovariši! Od tedaj je preteklo leto dni, leto dni velikih naporov, velikih težav, toda tudi velikih uspehov. Za te uspehe se morajo zahvaliti naši narodi v prvi vrsti samim sebi in enotnosti in bratstvu, ki je bilo ustvarjeno v času vojne, v času težkega boja, ki smo ga ohranili in ki ga razvijamo dalje. (Naj živi bratstvo in edinstvo!) Pred nami stoje še velike naloge in velike težave, toda mi vsi, vsi jugoslovanski narodi, kakor tudi Jugoslovanska armada, smo pripravljeni, da jih bomo premagali z lastnimi silami ob pomoči močne Sovjetske zveze, in da bomo prebrodili vse težave tako, kakor smo jih do sedaj. — Državljeni in državljanke! Tovariši in tovarišice! Še enkrat vam čestitam k temu velikemu prazniku in vas pozivam, da izkažemo čast junakom, ki so darovali svoja življenja za svobodo Novoga Sada in vse naše domovine, da izkažemo čast borecem in častnikom Rdeče armade ter borecem in častnikom Jugoslovanske armade. Naj živi velik organizator zmage nad fašizmom, generalisim Stalin! Naj živi organizator zmage naših narodov nad okupatorjem, tvorec nove Jugoslavije in nove močne Jugoslovanske armade, maršal Tito! Naj živi 23. oktober, dan osvoboditve Novoga Sada!

Množice so govor generalnega poročnika Kočo Popovića čisto prekinjale z navdušenim odobravanjem. Za njim je govoril svetnik veleposlanstva ZSSR Čuvahin. Množice navdušenih ljudi so ga dolgo pozdravljale z vzkliki: »Moskva—Beograd!«

Brzojavka maršala Tolbuhina maršalu Jugoslavije Josipu Brozu - Titu ob obletnici osvobođenja Beograda

Maršal Sovjetske zveze Tolbuhin je poslal maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu ob obletnici osvobođenja Beograda naslednjo brzojavko:

Cestitam Vam in preko Vas junaški Jugoslovanski armadi ob svečani oblet-

nici osvobođenja Beograda od fašističnega tlačitelja ter Vam želim nadaljnjih uspehov pri delu utrjevanja demokratične Jugoslavije in nerazrušnega bratstva slovanskih narodov.»

Naše ljudstvo bo šlo enotno na volitve

V zadnjem tednu je bilo v ljubljanskem okrožju nešteto predvolivnih zborovanj in sestankov po vseh krajih in skoraj v vsaki gorski vasi. Kandidati sami hodijo od kraja do kraja in govore na teh zborovanjih. Ljudje jih spoznavajo in zaupajo njihovi odkritim besedam, ker vidijo, da razumejo človeka iz vasi in delavca iz tovarne, razumejo njihovo težavo. Ljudstvo se v vedno večjem številu vpišuje v Osvobodilno fronto in ponekod s 100%-nim vpisom že v naprej izpričuje svojo voljo, katero bo še enkrat dokončno pokazalo na volitvah.

Na ljudskem zborovanju v Cerkljici je bilo okoli 500 ljudi. Govorila sta kandidata za Dom narodov narodni heroj podpolkovnik Tone Vidmar in podpolkovnik Bojan Polak ter kandidat za Zvezni dom Matevž Haeč. Ljudstvo je navdušeno poslušalo svoje rojake iz Notranjske, kajti poznalo jih je in vedelo za njihove borbe in njihova junaštva v osvobodilnem boju. Z velikim zanimanjem je poslušalo njihove govore in vzklikalo maršalu Titu. Cerkljica je na tem svojem volivnem zborovanju dokazala svojo veliko zavest in predanost svojim borecem, ki so prinesli svobodo tudi njim.

V Dolnjem Logatecu se je udeležilo sestanka okoli 800 prebivalstva skupno z vojsko. Govorila sta tovariši Haeč Matevž in posebni vezani kandidat za okraj Notranjsko Franc Strle. Njune govore so zborovalci večkrat prekinili z medklici in dolgim ploskanjem. Ljudstvo Doljnega Logateca in vojska sta skupaj zborovala kakor bosta na volitvah 11. novembra skupno volja.

Zvečer 23. t. m. je bil sestanek v Zelimljah. Udeležilo se ga je okrog 120 ljudi. Zelimlje in prav tako okoliške vasi so v tej vojni mnogo pretrpele. V roški

ofenzivi leta 1942 so samo v Zelimlju (italijanski fašisti, pobili) 23 ljudi. Pozneje so v teh krajih divjali domači izdajalci. Prav v tem času odkrivajo ljudje njihove grozne zločine pri prekopavanju grobov, ki so raztreseni po bližnjih gozdovih. — Po govoru namestnika kandidata za Zvezni dom Tonea Zupančiča so se zborovalci še dolgo razgovarjali o vprašanjih svojega kraja.

Na sestanku v Bitnjah je govoril namestnik kandidata za Dom narodov tovariš Maska Karmelj. Na volivno zborovanje, ki se je vršilo v gasilskem domu, se je zbralo prebivalstvo vseh treh Bitenj. Mladinci so ob začetku zapele himno »Hej Slovanici«. Kljub pozni uri se je razvila po govoru še živahna debata. Razpravljali so o političnih vprašanjih doma, o odstopu Subašića in o Trstu. Zborovanja so se v velikem številu udeležile žene, ki so tudi pri razgovoru največ sodelovale.

Na predvolivnem zborovanju v Križah je bilo 120 ljudi. Na sestanku so govorili, koliko je že napredovala obnova v naši državi, o težavah, ki jih imajo še pri obnovi in kakšno je stanje v drugih državah.

V Viru sta se udeležila predvolivnega sestanka kandidat in njegov namestnik za kamniški okraj tov. Andrej Bohine in Anton Sturm. Na sestanku je prišlo preko 200 ljudi. Vsa vas se je 100%-no vpisala v Osvobodilno fronto. Ljudje so navdušeno prekinjali njuna govora in se v razgovoru živo zanimali za vsa domača vprašanja o obnovi, izvajanju sprejetih zakonov in o vzpostavljanju in utrjevanju ljudje oblasti. Ob zaključku so z vzkliki in petjem enoglasno potrdili, da bodo 11. novembra prav tako enotno izvršili svojo dolžnost, kot so se enotno vpisali v Osvobodilno fronto.

Predvolivna konferenca v Velikem Baštejju

Dne 21. oktobra je bil v Velikem Baštejju velik predvolivni sestanek, ki se ga je udeležilo 500 oseb. Na konferenci je govoril kandidat, polkovnik Bogdan Crnobrnja, ki je v svojem govoru med drugim dejal: »Mislim, da ni potrebno poudarjati in prepričevati prebivalstvo teh vasi o važnosti in pomenu teh volitev. To ste že davno spoznali ko ste dali svoje sinove v borbo, ko ste dali vse za pomoč narodnoosvobodilnemu gibanju.« Po govoru polkovnika Crnobrnje je govoril kandidat zvezne liste Josip Vojasek, ki je poudaril važnost bratstva in enotnosti vseh naših narodov.

deželi, da bi preganjali delavce in kmete iz naše dežele kot je bilo to v bivši Jugoslaviji.

Na koncu zborovanja je Hadži Emin-efendi izročil odklonjanje roditeljem Darvise Isakovića in Nedeljka Novaka, prvoborcev iz Jajca, ki sta dala svoji življenji za srenejšo bodočnost naših narodov.

Ne bomo dovolili, da bi tuji vladali v naši deželi

V Jajcu je bila velika uspešna predvolivna konferenca, na kateri je govoril prosvetni minister Bosne in Hercegovine, Ante Babić. V svojem govoru je med drugim dejal: Naša Ljudska fronta ni kombinacija političnih skupin. To je sila, ki izhaja iz ljudstva in ki bo našo državo uredila tako, kot so naši narodi vedno želeli. Sestavni del Ljudske fronte tvorijo HRSS, del demokratične stranke in Srbska kmečka stranka. Vse te stranke se bore za načela Ljudske fronte in so za ta načela delale pod najtežjimi pogoji. 11. november je treba razumeti kot največji praznik. Od ljudstva se ne zahteva mnogo, le to, da izpolni svojo dolžnost do žrtve, ki so padle za boljšo bodočnost naših narodov.

Nato je govoril predsednik okrajnega narodnega odbora in predsednik HRSS Bosne in Hercegovine, Florjan Sučić, ki je med drugim dejal, da bodo z ljudskim glasovanjem premagani in uničeni vsi tisti, ki so služili okupatorju. Ne bomo dovolili, da bi tuji vladali v naši

Katoliški duhovniki banjalučkega okrožja niso hoteli čitati škofovske poslanice

V mnogih krajih Bosne in Hercegovine je prišlo do javnih protestov in ogroženja katoliškega prebivalstva zaradi obrekovanje in lažne škofovske poslanice. Takšno razpoloženje je zavladalo predvsem v onih krajih, kjer je imelo ljudstvo priliko, da se je v času okupacije prepričalo na mnogih primerih in slučajih o zločinskem in izdajalskem zadržanju posameznih katoliških duhovnikov, ki so izvajali svoje protiljudsko delovanje pod neposrednim vodstvom nekaterih škofov in višjih cerkvenih oblastnikov, kakor sta to bila dr. Šarić in škof Peter Cule. Mnogi pošten katoliški duhovniki so osobodili škofovsko poslanico. Na sestanku, ki se

je vršil pred kratkim, so duhovniki banjalučkega okrožja izdali sklep, da se takolimenovano »Pastirsko pismo« ne bo čitalo po cerkvah zaradi njegove vsebine, ki pomeni napad na pridobitve narodnoosvobodilne vojne. Ta sklep so izjavili tudi v Hercegovini. Župnik Janko Budalo je odločno odklonil, da bi v svoji cerkvi čital »Pastirsko pismo«. Javno je govoril pred svojimi verniki: »Kje so bili škofje leta 1941, da bi povzdignili svoj glas? Izjavil je, da mora povzročiti takšno izdajalsko in sovražno početje primerne posledice. Omenjena duhovnika odkljuje pravilno in domoljubno zadržanje napram narodnoosvobodilnemu gibanju za ves čas vojne. V Tuzli je krajevni župnik, ko je dobil nalog od škofa, da prečita »Pastirsko pismo«, namesto da bi ga prečital pred verniki, odnesel na krajevni odbor in izjavil o njem svoje mnenje. Tudi bjelinski župnik, Miroslav Toni, ni hotel prečitati »Pastirskega pisma« v cerkvi ter je javno osodil izdajalski korak katoliških škofov.

Češkoslovaški dijaki pričakujejo dijake iz Jugoslavije

Dopisnik Tanjuha iz Praga poroča: Jugoslovansko poslanstvo v Pragi je prejelo od osrednje zveze češkoslovaških dijakov naslednjo brzojavko: »Prisrčno čestitamo ob prvi obletnici osvoboditve Beograda izpod nacističnega suženjstva in se veselimo prihoda dijakov bratske Jugoslavije na dijaški kongres v Pragi. Osrednja zveza češkoslovaških dijakov.«

Demanti beograjske radijske postaje

Beograd, 24. oktobra. V nedeljo, 21. t. m., je ob 22 uri zvečer radio London objavil vest, ki naj bi jo bil sporočil radio Beograd in pozval na službeno mesto vojne obveznike na ozemlju Dubrovnika, ki se nahajajo na rednem ali bolniškem dopustu.

Ravnateljstvo beograjske radijske postaje demantira to vest kot neresnično in popolnoma izmišljeno.

Sprejemi pri podpredsedniku Narodne vlade Slovenije

Iz pisarne Predsedstva Narodne vlade Slovenije sporočajo, da bo podpredsednik NVS tov. dr. Marjan Brečelj do nadaljnjega sprejemal stranke vsak torek od 10. do 18. ure.

Zaman si misli mala, reakcionarna, zaostala protiljudska klika, da bo mogla zavreti kolo zgodovine.
(Edvard Kardelj)

Volivni sklad OF

Do sedaj objavljeni zneski	1.165.764,25
Kolar Anton, predsed. NOO	
Gozd-Martuljek, Zbrano na mitingu voj. okr.	560,—
Podružnica prosv. delavcev in nameščencev na drž. učiteljsku v Ljubljani . . .	470,—
Podružnica ESZDNS v tovarni olja, Slov. Bistrica . .	380,—
Podružnica DE, železarna Store pri Celju	1.035,—
Neimenovani	5,—
Podružnica bratje Tuma, Ljubljana	600,—
Mirko in Olga Golob, Čatež ob Savi, pošta Brežice . . .	20,—
Finančna kontrola, Ljubljana Breg 6	1.000,—
Skupaj	1.169.834,25

VPRAŠANJA NAŠIH DNI,

nedeljska priloga »Ljudske pravice«, bodo v nedeljo, 28. t. m., spet izšla na 24 straneh z zanimivimi članki in pestrimi ilustracijami. Naročite takoj »Ljudsko pravico«!

Moč ljudske armade - jamstvo ljudskih pravic

Ob paradah Jugoslovanske armade v Ljubljani in drugih krajih domovine

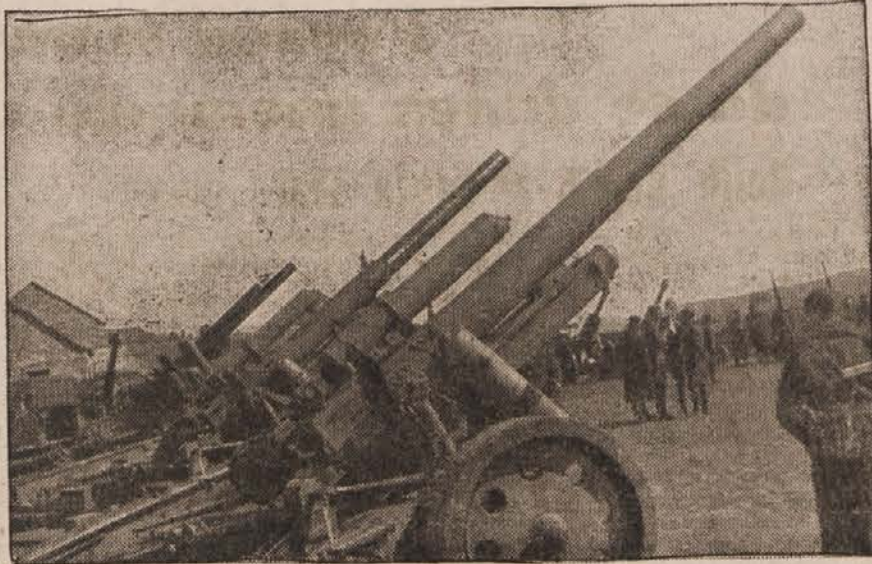
Veličastne proslave obletnice osvoboditve Beograda, sijajne parade zmagovalne osvobodilne vojske po vseh mestih demokratične federativne Jugoslavije so v prazničnem razpoloženju predstavile s slavo ovenčano Jugoslovansko armado tako mogočno, da je ostal stotisočim udeležencem in manifestantom po vsej državi končni vtis doslej nepoznane moči, organizacije, oborožitve, discipline in ponosnega ter hkrati ljudskega nastopa junških borcev sila globok in nepozaben. Velike reke ljudskih množic vse Jugoslavije so ob nedeljskih mogočnih defilejih Jugoslovanske armade z njo vred doživljale zmagovalno občutje zmagovalca; so s svojo ljudsko armado vred doživljale zadoščenje in neizrečen ponos še posebej zaradi te silne moči in vzorne organiziranosti nove Jugoslovanske

gledali smo dolge vrste lahkih in težkih minometov, protitankovskih, lahkih, poljskih, srednjih in težkih topov, motoriziranih havbic in mogočnih dalekometnih topov in ob pogledu na dolge kolone lahkih srednjih in težkih tankov so ljudje strmeli od ponosa. Ogromne jeklene cevi težke artiljerije, veliki tanki, hitri avioni-lovci, jurišna letala z rdečo zvezdo in težki bombarderji, vsa popolna vojna tehnika za zvezo, saniteto itd., pogled na to povezanost in zlitje človeka-borca s tehniko in motorizacijo, je napravilo na slednjega najgloblji vtis.

Še močnejše orožje od tega pa je politična zavednost naših borcev, ki je prekaljena v stoterih bojih. Danes je drugače kot je bilo v bivši Jugoslaviji, kjer je bila vojska le orodje vladajočim protiljudskim krvosomom, da so z armado dušili voljo

ne klube, kjer borci izrabijo vsako minuto za izobrazbo; vidiš duhovite karikature protiljudske reakcije, vidiš z umetniškim čutom izdelane slike in prizore iz osvobodilnih borb — pod njimi pa včasih z okorno roko napisano parolo: »Za narodnu vlast su naši drugovi ginuli — tvoja je dužnost, da tu svojo narodnu vlast čuvaš!« Gledaš, kaj danes borci pišejo svojim dragim domačim, daleč v drugo federalno edinicu: »Danes vam pišem veoma ozbiljno poruku: treba da bude vaša prva briga, da ne bude u našem selu nijednoga, koji ne bi išao na izbore (volitve) i glasao za maršala Tita, za slobodu i za demokratsku republiku!« Pa pogledaš, kaj pišejo recimo iz Raba ponosni stari svojemu sinu: »Tvoje pismo in poziv na volitve je čitalo celo selo, pismo je šlo iz rok v roke — vsi se strinjajo s teboj in pravijo: Jože je dika našega sela, poslušali bomo našega junaka in storili tako, kot on naroča: vsi bomo šli na volitve!« Da, takšna je danes naša vojska; pojdi med njo, prislusni njenemu ljudskemu utripu od blizu in boš mimo mogočnega vtisa o njeni moderni oborožitvi, ki si jo obdrževal na paradi, spoznal čisto natanko, katera je tista notranja sila, ki je danes gibalo naše nepremagljive Jugoslovanske armade. S še trdnejšo vero in z zadoščenjem boš dognal: ta notranja sila Titove armade, ta politična zavednost našega borca, je močnejše orožje od vseh tankov, težke artiljerije in letal, ki sem jih videl na defileju. Takšna armada, ki ji razen bratske Rdeče armade nima para na svetu, je zmožna, da bo z vso svojo močjo in predanostjo čuvala naše meje, našo neodvisnost, pa tudi demokratične in socialne pridobitve naše osvobodilne borbe.

Tako v nešteti bojih prekaljena, tako tehnično izpopolnjena in tako politično zrela in z divnimi zmagami ovenčana Jugoslovanska armada, uživa ljubezen vseh naših ljudskih množic, uživa pa tudi bratovsko skrb in pomoč slavne Rdeče armade in končno uživa ugled in spoštovanje v vsem svetu. Junaštvo, mojstrstvo vojevanja in organizacija Jugoslovanske armade se danes v svetu postavlja za svetel primer, njena predanost, njeni ideali pa so privlačen vzor moštvoim vojska raznih narodov sveta. Mnogi naši ranjeni partizani, ki so bili z avioni prepeljani v zavezniške bolnice v Italijo, so na primer pripovedovali zanimive zgodbe, s kakšno ljubeznijo in spoštovanjem so črni zamorski šoferji v angleški vojaški službi dosledno ustavljali svoje avtomobile in iskreno vabili vsakega našega okrevanca na svoj avto, čim so opazili na Titovski rdečo zvezdo. Ne le junaštvo, sijajna organizacija in tehnično popolna oprema naše armade, tudi glas o veliki politični in domovinski zavednosti našega vojaka, je tisto odločilno merilo, s katerim v svetu ocenjujejo Jugoslovansko armado z genialnim maršalom Titom na čelu tako visoko, da lahko s samozavestjo smatramo našo državno neodvisnost danes in jutri za docela zajamčeno. Značilen primer takšne zagotovitve je med drugim postavim glas konservativnega angleškega

Silno je topništvo Jugoslovanske armade

ga senatorja, ki je že v začetku l. 1944 v parlamentu med jugoslovansko debato v naprej napovedal: »Sicer pa je treba vedeti, da jugoslovanski partizani pribrojene svobode in pridobitev borbe za nobeno ceno ne bodo dali iz rok!« Jugoslovanska armada je že samo s svojim velikim mednarodnim ugledom porok naše državne neodvisnosti in jo po vsem svetu ocenjujejo za nepremagljivega čuvarja pridobitev osvobodilne vojne.

Tega se zaveda predvsem sam borec Jugoslovanske armade. Ljudstva jugoslovanskih narodov so šla pred štirimisi leti v borbo za svoje nacionalne in socialne pravice golih rok, pa so zmaga. Danes, ko so se ljudske množice Titove Jugoslavije po zmagi nad fašizmom tudi sijajno oborožile, se vzorno vojaško orga-

nizirale in kot svojega predstavnika sebe izvolile in formalne izmed svojih najboljših najbolje v redno Jugoslovansko armado, so tej armadi odmerili sila častno nalogo; da Jugoslovanska armada čuva naše meje, našo neodvisnost in da čuva demokratične pridobitve osvobodilne vojne, da čuva demokratične pravice, ki izhajajo iz zakonov tretjega zasedanja Začasne narodne skupščine in končno, da se ta ljudska armada tudi sama poslužuje teh demokratičnih pravic, ki iz ljudskih zakonov izhajajo. Zato bodo borci in oficirji junaške Jugoslovanske armade 11. novembra navdušeno glasovali za demokratično federativno Jugoslavijo, za republiko in demokracijo, katere nepremagljiv čuvar Jugoslovanska armada dejansko je.

S. S.

Jugoslovanska armada je čuvar naše neodvisnosti, jamstvo naše mirne izgradnje, močna opora za svetovni mir in varnost pred napadalci.

Umrli je Stefan Jaracz, največji poljski igralec

11. VIII. je v 61. letu umrl na jetiki v grlu poljski igralec Stefan Jaracz. Leta 1941 je bil aretiran in odpeljan v Oświęcim. Po šestih tednih je bil oproščen, a zdravstveno je zelo oslabil. Od udara nekega hitlerjevca je tudi oglušil na eno uho. Zadnji čas je živel v Otwocku v državni oskrbi.

Poljska — predstavniki političnih in vojaških oblasti, kulturnih ustanov in ves narod — je spremljala Jaracza na njegovi poslednji poti za največjimi častmi. Predstav in drugih prirediteljev na dan pogreba ni bilo, časopisi pa so posvečali cele strani umrlému »titanu odra, ki je z besedo, mimiko in gesto očaroval gledališča vse Poljske«.

V Jaraczu ne slave samo največjega igralca Poljske, igralca umetniške globine, čudovite intuicije in ustvarjalne sile, kot je ni imel nihče v poljskem gledališču, bodisi v klasičnem ali sodobnem repertoarju, ampak tudi človeka borbe, borbe za dvig in pomen gledališča v družabnem oziru, za posploševanje kulturnih in duhovnih dobrin. Bil je tvorec

poljskega demokratičnega gledališča. Po vrnitvi iz Rusije l. 1918 (v Rusiji je bil tri leta) je imel svoje gledališče »Teatr Jaracza«, s katerim je obiskal 93 poljskih mest. Leta 1930 je prevzel vodstvo gledališča »Ateneum«, kjer je delal do izbruhov vojne. Njegov »Ateneum« je bil protest javnega delavca in umetnika proti trgovanju z umetnostjo in je bilo veliko pozitivno dejanje v zgodovini poljskega gledališča. Po gledališču Boguslawskiego je bilo to na Poljskem drugo gledališče za široke mase, a Jaracz je postal prvi ljudski igralec. Sam je označil svoj »Ateneum« z besedami: »Ustavljamo gledališče ne za gledališke snobe, ustvarjamo gledališče za svet dela.«

Danes, ko stoje pred demokratično Poljsko nove naloge, naloge posplošnejše umetnosti vobče, a posebej še gledališke umetnosti, je izguba Stefana Jaracza še občutnejša, kot bi bila sama izguba velikega igralca. Poljaki sami poudarjajo, da morajo in morejo le nadaljevati njegovo pot. Ustvariti morajo gledališče, ki bi se ga veliki umetnik ne sramoval.

Med novimi filmi

»Samo enkrat živimo.« Ameriški film. Snov za ta film je zajeta iz življenja propadle, domišljave meščanske družine, ki ima na svetu edini cilj, da bi spravila svojo »umetniško« nadarjeno hčer k opernemu gledališču, potem pa živi od njene slave in gledaliških honorarjev. Slavná operna pevka je seveda kar oblegana od oboževalcev, ki se tepejo za njen avtogram. Ta film pa ne bi bil film, če se ne bi pojavil gospodič iz »gornjih deset tisočev«, ki zasleduje umetnico na vseh potih, seveda pa ni nič manj kakor lastnik celega otoka sredi oceana in lastnik velike tovorne prevozne ladje. Srečna igralka, ki sprva igra užaljeno dekle in se sramežljivo brani pred nasilnim zalezovanjem tega mladeniča,

postane kmalu bolj voljna za njegove podvige, ko izve iz njegovih ust za njegovo bogastvo. Tako si oba privoščita doživljene noči in se na tistem poročila. In ker »živimo samo enkrat«, noče gledališka igralka biti več zgolj sredstvo, ki bi ga izrabljala njena družina, zapusti svoj dom in gre s svojim mladim možem na njegov otok. V filmu srečujemo spet svetelne šopke, frake, krasne limuzine, whisky, jazz in tu in tam kak plehek smešni vložek, toaletne in zveneče ime gledališke divje. Film naj bi bil duševna hrana za ljudi, ki se zadovoljujejo s plehko zabavo in katerim pomeni geslo »Samo enkrat živimo!« edino življenjsko modrost.

»Njih devet.« Ameriški vojni film. Zgodba tega filma je kaj preprosta. Narednik, ki uri četico vojakov, ob večernem odmoru pripoveduje vojakom svojo zgodbo, kako je deveterica ameriških vojakov v afriški puščavi trpela med to vojno vročino, žejo in se borila proti premoči laške vojske. Središče vsega dogajanja je afriški puščavski bunker, v katerem se devet odločnih ljudi upira navalu laške vojske. Ko je ta peščica že vsa izžrpana, jo reši prihod ameriških tankov. Zanimivo so slike iz afriških bojev, pozitivnost in vztrajnost deveterice. Vsa filmska zgodba — ki je nekaj izrez iz te vojne — preseneča s hladnostjo ameriškega vojaka, ki naj bi mu bila ta vojna samo neke posebne vrste šport. Zato filmu tudi nedostaja globljega človeškega poudarka.

Literarni večer v Mariboru in Ptuj

V soboto dne 27. t. m. bo v Mariboru recitacijski večer slovenskih književnikov. Svoja dela bodo brali: Prežihov Voranc, Ksaver Meško, Pavel Golia, Miško Kranjec, Igo Gruden, Anton Ingolič, Ivan Potrč, Matej Bor, Ferdo Godina, Milan Kajč, France Kosmač in Peter Levce. Prebranih bo tudi nekaj Kajuhovih pesmi. — Recitacijski večer bo v Narodnem gledališču.

V nedeljo dne 28. t. m. bo literarni večer z istim sporedom v Ptuj.

Defile tankov na Kongresnem trgu v Ljubljani ob priliki proslave osvoboditve Beograda

armade; so — kar je najpomembnejše — ob pogledu na to silno armado junakov in doslej nam nepoznane tehnike tudi dobile potrdilo svojega končnega upanja, zaupanja in vere: ta naša armada, ki je oborožena del ljudstva, je in bo nepremagljiv čuvar znamenitih pridobitev naše osvobodilne borbe!

Maršal Tito je dejal: »Naši partizanski odredi in kasneje Narodno osvobodilna vojska so bili slabo oboroženi, a vendar so se borili uspešno. Kako je bilo to mogoče? To je bilo mogoče tako, ker so bili naši borci prežeti z duhom ponosnosti, visoke zavesti in vere v upravičenost svoje borbe za svobodo in neodvisnost, samodisciplinirani in pripravljeni na največje žrtve, vse pa je izviralo iz brezmejnne ljubezni do svoje zaslužene domovine in iz nepremagljivega sovraštva do zaslužnjivalcev naše dežele. Važno vlogo pri tem je imelo dejstvo, da so bili borci tesno povezani z ljudstvom ter so črpali svoje sile prav iz te povezanosti in samozaupanja v zmago.«

To so granice osnove, na katerih je zgrajena nova, moderna in sijajno oborožena Jugoslovanska armada, ki pa se še iz dneva v dan izpopolnjuje.

Jugoslovanska armada je najboljši del oboroženega ljudstva, zato ima ta del ljudstva najbolj častne naloge, ki jih je včeraj in jih bo po potrebi tudi jutri do kraja izvršilo.

»Nad tri leta smo se borili z bornimi tehničnimi sredstvi, ob koncu vojne pa smo ob pomoči Sovjetske zveze oskrbeli našo vojsko z modernim in take vrste orožjem, kakršnega dosedaj nismo imeli. Naša mlada armada je danes oskrbovana z najpopolnejšo tehniko,« tako pojasnjuje našo sodobno oborožitev maršal Tito.

Ljudske množice nove Jugoslavije, ki so v nedeljo prisostvovala veličastnim proslavam obletnice osvoboditve Beograda in ki so navdušeno pozdravljale to, kar jim je od vsega najdražje — svojo Jugoslovansko armado — so to videli na lastne oči; videle so z ruskimi broztrellkami oboroženo pešadijo v njenem strunnem koraku; videli smo vzorno urejeno konjenico na lepo negovanih konjih;

ljudstva. Danes se slednji borec zaveda, da je v mirnem času še bolj kot je to bilo v času bojev, njegova prva dolžnost, da proučuje osnovne politične vire, danes se borec s slastjo oplaja s proučevanjem političnih zakonov, s proučevanjem demokratičnih pridobitev osvobodilne borbe zato, da si še bolj prisvoji zavest svojega velikega poslanstva; da je on čuvar demokratičnih in socialnih pridobitev osvobodilne borbe.

Včasih so v vojaku ubijali pravico, da bi se zanimal za politiko. Bivša jugoslovanska armada je bila čreda ljudi, ki niso smeli samostojno misliti; dejali so, da mislijo zanje drugi, vojniki pa da smejo izvrševati le povelja. Pojdi danes v vojašnico! Vidiš stenske časopise, v katerih preprosti in zavedni borci pišejo svoje sestavke, v njih pozivajo na volitve, v njih spominjajo na svoje padle tovariše, zaradi katerih je dolžnost slehernega državljanca, da se jim oddolži s tem, da gre na volitve in da glasuje za novo ljudsko oblast, za katero so oni prelili svojo kri; vidiš danes v vojašnici kulturno-prosvet-

Konjenica Jugoslovanske armade v defileju (Ljubljana, 20. okt. 1945)

Med hrastniškimi volivci

Hrastnik je stisnjen v ozko, štiri kilometre dolgo dolino. Spodaj ob Savi je steklarina, nekje v sredi je kemična tovarna, pod vrhom pa rudnik. In kot bi tod vmes bile potegnjene meje, so živi ljudje vsak na svojem koncu. Še osvobodilna vojna jih ni prav združila. Bili so ločeni od sveta in ločeni med seboj. Nemci so jih gonili na delo in izčrpavali rudnik in tovarne. Zgornji konec se je prvi zavedel in največ je odšlo k partizanom rudarjev.

Po vojni so začele meje v hrastniški dolini izginjati. Partizani so se vrnili iz vojske k svojemu delu. Mladina je v dneh navdušenja povezala vso dolino v iskrenih manifestacijah. Vsi so začutili novd življenje. Zakopali so se v delo, ker so se zavedli, da bo to novo življenje tem lepše, čim več bodo zanj s skupnim delom prispevali. Na sestankih so se menili o uspešnih delih, iskali so rešitve za svoje težave in si drug drugemu pomagali, tako da niso več »glažarji« eno, rudarji pa drugo. Z bogastvom svoje doline so pristopili k graditvi nove države. Njihov napor pri delu je rodil uspehe in z dvigom produkcije so že dokazali to, kar bodo 11. novembra potrdili.

Pretekli dni jih je obiskal okrajni kandidat tovariš Miha Marinko. Prišel je med stare znance, s katerimi je ne-

koč skupaj delal v tovarni in rudniku, s katerimi se je boril za pravice delovnega človeka in jim v tistih težkih časih kazal pot, po kateri gremo sedaj. Sprejeli so ga toplo, saj je še vedno vseh njihov, zbrali so se okrog njega, da jim pove, kaj je novega doma in po svetu in da se pogovore o vsakdanjem življenju in o svojih težavah.

»Na take sestanke bomo vedno radi hodili,« so rekli. Mnogo naših aktivistov ne zna prav voditi sestanke. Površno premevajo stvari, ki so jih ljudje že slišali in brali mnogo bolje povedano. Naše ljudstvo je vztrajalo v boju, trdno je zagrabilo za delo in pokazalo kaj hoče. Odločilo se je v štirih letih trpljenja in na volitvah bo svoje odločitve dokončno potrdilo. Zdej je treba ljudem pomagati iz njihovih težav, svetovati jim je treba, da bo njihovo delo uspešnejše in jih bodriti z živimi primerami. Poznati je treba prilike njihovega kraja in na domače razmere prirediti vsa dogajanja drugod. Tovariš Marinko je Hrastničanom govoril o njihovih medsebojnih razprtijah. Skrajni čas je že, da se pogledali preko svojih plotov in nad svojo dolino. Prav na takih razprtijah se lomi naša moč in nanje nas lovijo naši sovražniki. Enolnost je največji uspeh težke narodno osvobodilne vojne, ohraniti jo moramo in utrjevati. Vstal je delavec iz steklarne in rekel, da morajo čim tes-

neje sodelovati v kulturnih in športnih društvih, da se morajo še bolj zblížiti na skupnih prireditvah. Na sestanku pri rudniku pa je mlad »tar« povedal, da je mladina dala prva zgled.

V revirjih imajo skrbni z dobavo krompirja. Tovariš Marinko je govoril delavcem tudi o krompirju. Res je, kar pravljari rudi, da je krompir njihova osnovna hrana in se boje, da bi ostali na zimo brez njega ali da bi dobili zmrznjenega. Zato so se vrgli vsi odhori k reševanju tega vprašanja. Zadruga v Hrastniku ga je že nekaj nabavila za svoje člane. Ker pa vsi ne morejo biti člani ene zadruge, se ostali pritožujejo, kdo bo skrbel zanje. V dogovoru s strokovno delavsko organizacijo, bo zadruga prihodnjo dobav razdelila tudi »nečlanom. Toda to so še vse premajhne količine, saj pride komaj deset kil na osebo. Zato so si začeli rudarji na svojo roko nabavljati krompir. Pri tem pa greše, kajti s svojimi dobro urejenimi prejemki lahko preplačajo. Cena krompirja je določena na 2 do 3 dinarje, rudarji pa ponujajo kmetom še enkrat ali še dvakrat več. Ponekod so ga plačali že kar po 7 dinarjev. Najhuje so s takim navijanjem cen prizadeli tisti, ki še nimajo dokončno urejenih prejemkov, uradniki, nameščenci, upokojenci in vdove partizanov. Ti zahtevajo, da se s strogimi ukrepi prepreči brezvestnežem tako početje. V Trbovljah bodo na podlagi tovrstnih listov pri železnici zvedeli, kdo si je nabavil večje količine krompirja,

in ga bodo tam pobrali in ga razdelili onim, ki ga nič nimajo. Zdi se, da bo na odločno zahtevo krajevnih in okrajnega odbora Navod v kratkem preskrbel redno nabavo krompirja za revirje. S tem bo najboljše rešeno vprašanje navijanja cen. Ker pa tudi redne nabave ne bi mogli plačati upokojenci, so sami delavci v kemični tovarni sklenili, da bodo pomagali upokojencem in jim s posojilom zagotovili nakup. Tega gleda se bodo prav gotovo poslužili tudi drugod. Začasna narodna skupščina bo na svojem zasedanju v prihodnjih dneh sprejela tudi zakon o ureditvi pokojnin, do takas bodo z medsebojno pomočjo zdržali. V revirjih so z izkupičkom prostovoljnega nedeljskega dela podprli upokojeince in partizanske vdove in so še vedno tako ali drugače pripravljani pomagati neprestreblijem. »Pri nas ni še nihče umrl od lakote in tudi oblečeni smo vsi,« je opomnil rudar. »Tisti pa, ki zdaj najbolj nergajo, naj se spomnijo svojih nedanjih obljub, da so pripravljani celo leto brezplačno delati in samo enkrat na dan jesti, samo da bo vojne konce in da bo svoboda.«

»Res je tako,« pokimajo drug drugemu in se zavedo, da ni samo kruh iz bele moke dober in da imajo vsi streho nad glavo. Jutri jih čaka nov šit in takrat bo spet odločeval rudar v svojem rovu, delavci pri preciznih napravah v kemični tovarni in steklar pri razbeljeni peči o svojem življenju in o življenju svoje domovine.

Povsod tekmujejo in povsod so ponosni, da se danes imenujejo državljani federativne Jugoslavije. TITO

Velik uspeh zbiranja stare gume

Po dosedanjih uspehih pri zbiranju stare gume, ki se je začelo 17. t. m. s. d. d. da bo po vsej državi zbrano toliko stare gume, da bo z njo omogočena proizvodnja pol milijona parov obval. Ze v prvih petih dneh zbiranja so bile odane znatne količine stare gume. Tako so v okolici Pirota nabrali skoraj 1 vagon stare gume, Kragujevac in Novi Pazar pa sta dala s svojimi okolišmi več kot 2 vagona. Državno podjetje za odkup odpadkov je že velike količine stare gume pripravilo za razdelitev naši industriji.

Največji uspehi so pri zbiranju stare gume v Vojvodini. V Borovu so odpeljali že 5 vagonov gume, zbrali pa jo bodo še nekaj vagonov. Če se bo akcija nadaljevala z dosedanjim uspehom, bo zbrala Vojvodina brez Srbije in Kosova več kot 10 vagonov stare gume. Tudi v drugih federalnih edinicah kaže akcija lepe uspehe, največ stare gume pa bodo zbra-

li v onih krajih Slovenije in Hrvaške, kjer so bile zadnje borbe z okupatorjem in kjer je ostalo dosti gume na poškodovanih vojaških vozilih in tehničnih napravah. Pri zbiranju stare gume se udeležuje uspešno tudi naša vojska in se pri vseh njenih edinicah zbira stara guma od nerabne obutve ter od vozil in tehničnih naprav, ki niso več v rabi.

Pri zbiranju stare gume je posebno važno udeleževanje vseh naših množičnih organizacij, moških, ženskih in mladinskih. Razne množične organizacije so uvedle pri zbiranju tridnevno udarniško delo ter dosegle lepe uspehe. V prvih dneh v nekaterih krajih in tudi v Beogradu razne organizacije sicer še niso pokazale pričakovane vneme, pozneje pa so se tudi one pod vplivom drugih organizacij živahno posvetile zbiralni akciji, ki bo, kakor kaže, dosegla pričakovani uspeh.

Preskrba Slovenije s krušnim žitom

Večino živil mora federalna Slovenija uvoziti, ker ima največ delavstva brez zadostne lastne zemlje. Od redne prehrane zavisi obratovanje naše industrije, ki krije ogromen odstotek potreb ostalih federalnih edinic Jugoslavije. Na razpolago je skladišče za okoli 2000 vagonov žita. Slovenski mlinci zmeljejo na leto okroglo 7000 vagonov žita. Ostalo potrebno žito se melje v Vojvodini, metlje pa plača Slovenija z odgovarjajočo količino drv. Za setev potrebujemo 2598 vagonov žita, s katerim bo letos posejanih 195.000 ha. Primanjkljaj letnih 26.537 vagonov bo krit z vojvodinskim žitom in dobavami UNRR-a.

Poraba živil v Sloveniji

Od osvoboditve do 15. oktobra t. l. so prejeli potrošniki federalne Slovenije in slovenskega dela cone B 2.800 vagonov moke, 870 vagonov zakuhe, 123 vagonov masčobe, 205 vagonov sladkorja, 306 vagonov soli, 828 vagonov mila, 19 vagonov kave, 26 vagonov marmelade in 27 vagonov mleka v prahu. Pri tem niso vštete količine živil za vojsko. Število potrošnikov, ki znaša 1.420.000, se zaradi vračanja repatriirancev še stalno veča.

Mariborske žene sodelujejo pri obnovi

V Mariboru je v organizacijo AFZ vključenih okoli 5.200 žena.

Vsak teden se zbirajo žene na množične sestanke in politične ure, ki se vrše tudi po kvartirih. V času akcije za repatriiranje so zbrale 61.000 din. za rovine otroke pa 82.505 dinarjev, poleg tega pa tudi večje število oblek, perila in posode. Žene iz vseh kvartov, ki jih je v Mariboru 10, so se obvezale, da bodo prispevale mesečno po 1.000 din za oskrbino otrok v Dečjem domu. Tako bodo oskrbovali 10 otrok. Pri čiščenju domov so žene delale 6.000 delovnih ur, pri zbiranju starega železa 5.000 ur, v kuhinji, kjer so kuhale za repatriirance, pa so delale po 168 ur na teden.

Od narodne imovine so prejele mariborske žene 10 šivalnih strojev, ki so jih razdelile po četrtih in a tem postavile temelj skupnim šivalnicam. V načrtu imajo šivalne in prikojevalne tečaje. Sedaj so že oprale in očistile okoli 200 oblek, ki jih bodo prekrrojile v deško obleko.

Z lastnimi silami bomo obnovili razrušeno domovino.

Delo v tobačni tovarni na Reki

Uspehi trdega dela delavcev in nameščencev v tobačni tovarni na Reki se kažejo v skoraj popolnoma obnovljeni tovarni in stalnem dvigovanju proizvodnje tobačnih izdelkov. V tovarni delajo sedaj nemoteno in dveh časovnih izmenah.

Od meseca maja pa do konca avgusta t. l. ko se je morala tobačna tovarna omejiti na peturni delovnik, se je večina delavcev in nameščencev prostovoljno javila za nadaljnje triurno brezplačno delo in so v tem času čistili tovarno ruševin. Kmalu so omogočili redno delo in hitrejšo proizvodnjo. Sami so popravili številna poslopja.

Rudarji rudnika »Srbski Balkan«

Poziv rudarjev vrhniškega rudnika za povečanje proizvodnje je nalete na veliko navdušenje pri vseh rudarjih federalne Srbije, tudi pri onih, ki v gorah Vrske Čuke na jugoslovansko-bolgarski meji obnavljajo svoje rudnike. V premogovniku »Srbski Balkan« v slogi in bratstvu obnavlja in povečuje proizvodnjo premoga nekoliko sto Srbov, Vlahov in Bolgarov. Zdrženi v težkih okoliščinah rudarskega življenja, Srbi, Vlahi in Bolgari pri vsakodnevnem skupnem delu poglabljajo svoje bratstvo.

V rudniku »Srbski Balkan« je 75% celotnega števila rudarjev Vlahov. V bivši Jugoslaviji so bili zatirani in zaničevani. Še težje čase pa so preživljali v času okupacije, ko so vršile nad njimi nasilja tolpe Draže Mihajloviča, ki so grozile, da bodo uničile vlaški živelj. Ko je ljudska vstaja v Timoški Krajini zavzela večji obseg, je večina rudarjev omenjenega rudnika opustila delo in vstopila v narodno osvobodilno vojsko. Po osvoboditvi so, ker se zavedajo pridobitev narodno osvobodilnega boja, rudarji

Kljub omejenemu številu strokovnih delavcev so obnovili 50% poškodovanih objektov s čimer je tovarna dnevno večala svojo proizvodnjo. V mesecu septembru so napravili 26.192.000 komadov cigaret. V prvi polovici meseca oktobra so povečali produktivno za 29% in napravili 16.804.000 komadov cigaret. Pomenu strokovnjakov bo proizvodnja do konca oktobra za 30% večja od proizvodnje v mesecu septembru. Zasluga delavcev in nameščencev, ki so v enem mesecu opravili 5.000 brezplačnih ur za čiščenje in obnavljanje tovarne, je, da so dosegli tako visoko proizvodnjo.

zopet pričeli z delom in se niso ustrašili velikih težav pri obnovi svojega rudnika, katerega je okupator 60% poškodoval. Delali so tako udarno, da so že septembra meseca prekosili proizvodnjo naloge za 241 ton premoga. Rudarji — Vlahi so z navdušenjem sprejeli klic vrhniških rudarjev k tekmovalnosti. Zavedajo se, da domovina potrebuje še mnogo več premoga za obnovu gospodarstva nove Jugoslavije, v kateri žive danes kot enakopravni državljani demokratične države tudi Vlahi. Uprava rudnika postopa enako z rudarji, bodisi Vlahi, Srbi in Bolgari. Na razpolago je stavila potrebno gradivo, da si zgradi stanovanjska za svoje družine. Bratstvo rudarjev se kaže na različne načine. Tako so na primer pred kratkim srbski rudarji zgradili nekoliko hiš za družine bolgarskih rudarjev. Nič več ni med njimi narodnostne mrznje. Vsi, tako Srbi, kakor Vlahi in Bolgari, ki so zaposleni v rudniku »Srbski Balkan«, se zavedajo, da je danes treba obnavljati rudnike, katerih premog je velike važnosti za industrijo.

Prvo nagradno tekmovanje med traktoristi v Kukujevcu

Uprava narodnih poljedelskih posestev v Kukujevcu je razpisala prvo nagradno tekmovanje med traktoristi. Prva nagrada je bila podeljena traktoristu Marjanu Štimcu, ki je v enem dnevu zoral 14 katastrskih juter, druga 14-letnemu Nikoli Miodragoviću, ki je v istem času zoral 12 katastrskih juter zemlje in v enem tednu zvišala normo za 150%.

Tekmovanje v novosadskih tovarnah

Predvoljno udarniško tekmovanje v novosadskih tovarnah se nadaljuje z nezmanjšanim počelom. Prihranitev materiala, časa in pravilna organizacija dela dokazujejo veliko ustvarjalno zmoglost novosadskih delavcev. Udarniki tovarne »Ružica«, »Jugolat« so presegli naloge prvega tedna za 15%, medtem ko so v drugem tednu izdelali za 47% več, kakor pa je bilo določeno. Nada Vujkova je povečala prvi teden proizvodnjo za 81%. Andrija Majiros pa je v prvem tednu povečal proizvodnjo za 83%, v drugem pa za 85%. Delavec tovarne »Kabel« Nadj je izdelal 1.000 kg žice namesto 500 kg. Vse tovarne so dale mnogo udarnikov: tovarna »Kabel« 40 udarnikov, »Kramer« 14, »Jugolat« 28, tekstilna tovarna Ristić 17 in vojvodinska livarna 26 udarnikov. Od vseh tovarn je dosegla največje uspehe tovarna inž. Predraga Jovanovića, kjer je delo najbolje organizirano.

Uspehi obnove v Hrvatskem Primorju

Iz poročil Izvršnega odbora okrožne narodne skupščine za Hrvatsko Primorje je razvidno, da so bili doseženi lepi uspehi pri delu za obnovo v Hrvatskem Primorju od osvoboditve do zdaj. Oddelek za trgovino in prekrbo je razdelil prebivalcem posameznih okrajev 5.312.610 kg živil, organiziral 26 nabavljajnih konzumnih združenj in 32 konzumnih. Gradbeni odsek je popravil 54 šol, 7 bolnic, 27 gospodarskih in 546 zasebnih poslopij. Izmed 28 porušenih mostov, jih je obnovljenih 12 začasnih in 3 stalni. Obnovljenih je 11 ladjedelnic, kjer popravljajo iz morja dvignjene ladje. Razen tega gradijo zdaj v teh ladjedelnicah nove laje s skupno tonažo 2600 ton. Socialni oddelek je razdelil revnim družinam, demobiliziranim borcem in invalidom, 942.982 kun, 5.805.000 lir in pretekli mesec 8.500.000 din. 1160 nepreskrbljenih otrok je bilo sprejetih v domove. Za setev so razdelili prebivalcem 10 vagonov kornuže, 10 vagonov pšenice, dalje 10 vagonov umetnega gnojila, pluge in vprežno živino. Na prosvetnem področju so bili prav tako doseženi lepi uspehi. Odprte so bile 4 nižje in 4 višje gimnazije ter skoraj vse ljudske šole, razen tega so pa začele delovati številne ljudske univerze in odprtih je 39 domov kulture, 50 čitalnic in 48 knjižnic.

Dvajset milijonov dinarjev za obnovo tuzlanskega okrožja

Narodna vlada Bosne in Hercegovine je odobrila za obnovo tuzlanskega okrožja 20 milijonov dinarjev. Večji del te vsote, 12 milijonov din, bodo porabili za obnovo porušenih naselij. Na drugem mestu je obnova porušenih prometnih objektov in sicer bodo v ta namen porabili 2 milijona din. Med vojno so bili povsem zanemarjeni nasipi v Posavini. Okupator je mnoge nasipe nalašč poškodoval. Da bi preprečili nevarnost poplav, ki bi lahko napravile veliko škodo, je nujno potrebno popraviti nasipe; za hidrotehnična dela v tuzlanskem okrožju je bilo odobreno 2,5 milijona din. Za popravilo ter obnovo šolskih poslopij je odobreno 1,5 milijona din, za popravilo bolnic in za obnovo javnih poslopij po 1 milijon din.

»Nama« poziva na tekmovalnost vsa trgovska podjetja v Vojvodini

Delavci in nameščenci državnega trgovskega podjetja »Nama« iz Novega Sada so sklenili na zborovanju Ljudske fronte, da povečajo svoje delo pred volitvami in da na tekmovalnost pokličejo vsa državna trgovska podjetja in sicer: »Poljoprivred«, »Koteks«, »Gvozdjara« a. d., »Trgopromet«, kakor tudi svojo centralo za demokratično federativno Jugoslavijo s prodajalnami v Beogradu. Poleg izboljšanja kakovosti in hitrega dela, bodo pri tekmovalnosti povečali tudi delovni čas za 5,5%.

913.000 oralov ozimine na Hrvatskem

Jesenska setev na Hrvatskem se je začela v drugi polovici septembra in v mnogih krajih je bila uspešno končana. Da bi bilo posejane čim več ozimine, so ljudske oblasti federalne Hrvatske izdelale načrt za jesensko setev. Načrt določa, da bo v tej jeseni posejano 913.000 oralov z ozimino, kar pomeni, da bo odpadlo na vsakih 100 oralov njiv na Hrvatskem povprečno 33 oralov na ozimino. Največ bodo posejali pšenice, in sicer na površini 646 oralov. Da bi bil načrt čim bolj uspešno uresničen, so ljudske oblasti razpisale tekmovalnost, ki traja od 7. t. m. do 25. novembra. Po dosedanjih podatkih se tekmovalnost uspešno razvija.

Obnova silosa v Zaječarju

V Zaječaru so dokončali dela za zgraditev velikega silosa. Zidarska dela so dovršena in stroji so že na potrebnih mestih, tako da bo silos čez nekaj dni usposobljen za sprejem hrane. Zaenkrat lahko dovažajo hrano do silosa samo z vozovi, gradijo pa novo cesto, po kateri bodo hitreje in lažje dovažali hrano.

Z gradnjo silosa so začeli jeseni 1940, a je bil takrat dovršen samo spodnji del zgradbe. Dela so ponovno nadaljevali leta 1943, ko so dokončali vsa dela razen strehe. V času borb v Zaječaru je bil silos poškodovan, dobil je nad 20 topovskih zadetkov. Po osvoboditvi so bila dela zelo otežkočena, ker je bil ves material, ki so ga imeli na razpolago, že uporabljen za popravilo hiš v Zaječaru in okolici, orodje, motorje in jermene pa so odnesli Nemci.

Silos so začeli popravljati meseca

aprila 1944. Uprava silosa je preskrbela ves material, montažo pa so prevzeli domači strokovni delavci. Mnogo strojev je bilo izdelanih v domačih tovarnah. Tako so n. pr. gotove dele jermenov izdelali v Kragujevcu. Stavba in stroji so moderni. Pri obnavljanju silosa so marsikaj izpremenili in izboljšali. Poprej ni bilo dvigala, sedaj so tudi tega zgradili, tako da se delavcem ni treba truditi z vzpenjanjem po visokih stopnicah. Silos lahko sprejme 180 železniških vagonov zrnja in 200 vagonov hrane v vrečah.

Otvoritev silosa pri Zaječaru je zelo velikega pomena za kmetijstvo v zaječarskem okrožju, ne samo zaradi tega, ker lahko v njem shranijo velike količine žita, temveč tudi zato, ker lahko zrnje tam prečistijo in sortirajo. Silos bodo uporabljale v prvi vrsti kmetijsko zadruge.

Obnova prometa v pirotskem okrožju

V pirotskem okrožju je napravil okupator veliko škodo na cestah in prometnih napravah. Ljudske oblasti so se lotile načrtnega dela za obnovo cest in mostov. Tako sta bili obnovljeni državni cesti Niš—Caribrod in Pirot—Knjaževac v dolžini 19.713 m ter okrožna cesta Bela Palanka—Babušnica v dolžini 2432 m. Hkrati so popravili 22 mostov in 14 propustov. Za ta popravila so porabili 1.652.000 dinarjev.

Delavci premogovnika »Jelasnica« tekmujejo

Takoj po osvoboditvi je premogovnik »Jelasnica« pričel z delom. S svojo proizvodnjo je predvsem oskrboval industrijo in državne železnice. Kljub temu, da premogovnik nima dovolj delovnih moči, niti dovolj tehničnega materiala, so delavci sprejeli tekmovalnost z rudarji »Vrdnik« ter se obvezali, da bodo do konca leta povečali proizvodnjo ter pripravili premogovnik za normalen obrat.

Uspešno delo pletilne industrije »Drina«

Pletilnica »Drina« v Sarajevu, ki je pod upravo ministristva za trgovino in prekrbo, je pričela svoje delo z najmanjšimi zalogami. Danes pa se stanje zboljšuje, ker je volne za predelavo dovolj, prihajajo pa še tudi nove pošiljke volnene preje, katero nabavlja ministristvo za trgovino in prekrbo. Volnena preja, ki je namenjena pletenju, se predeluje v predilnici tovarne preprog, kjer volno tudi barvajo. Do sedaj so izdelali preko 4000 volnenih jopic, katere so pripravljene v skladišču. Poslali jih bodo najprej v najsiromahnejše kraje Bosne in Hercegovine, nato pa v ostale kraje federalne enote. Poleg volnenih predmetov izdelujejo tudi bombažasto perilo za otroke.

Politična zavest se izraža v požrtvovalnem premagovanju vseh težav dela.

Sv. Urh

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev za Slovenijo nadalje odkriva zločine, ki so bili storjeni pri Sv. Urhu in v njegovi neposredni okolici in ugotavlja vse zločine, ki so odgovorni za ta nečloveška grozodejstva.

Komisija pri tem delu vživa polno pomoč naših narodnih oblasti. Prav tako ji pomagajo domačini iz okolice Sv. Urha ter svoji žrtve, ki so bile odpeljane k Sv. Urhu. Vendar pa skrivnosti Sv. Urha še niso do kraja odkrite. Ni še znano končnojavno število pri Sv. Urhu pobitih žrtve in dan za dnem odkrivajo nove in nove grobove v gozdičku za cerkvijo.

Komisija za ugotavljanje zločinov je pri tem svojem delu odkrila s pomočjo svojcev žrtve in domačinov tudi že veliko število grobov, kamor so zločinci na hitro roko zagrebli svoje žrtve. V pretežnem delu pa se ne ve, kdo je pokopan v teh zaslihnih grobovih, ki so raztreseni po gozdu za Sv. Urhom, nekateri blizu, drugi bolj daleč, kakor se je zločincem pač zahotelo. Da se ugotovi istovetnost teh žrtve, bo komisija prihodnji teden pristopila k sistematičnemu izkopavanju grobov. Pri tem važnem poslu bodo sodelovali zdravniki in drugi strokovnjaki, ki bodo podrobno ugotav-

ljali telesne značilnosti, oblačila itd. žrtve, da bo na ta način možno prepoznati čim večje število nesrečnih žrtve, ki so jih izdajalski krivniki tirali k Sv. Urhu iz Dobrunj, Polja, Hrušice, Ljubljane in še od marsikje drugod. Vse rezultate te ekshumacije in preiskave bo komisija predložila naši javnosti, predvsem pa seveda vsem tistim, ki mislijo, da so bili njih svoji odpeljani v smrt k Sv. Urhu.

Ko bo tako ugotovljena istovetnost trupel, bodo ta položena v krste in pokopana na dostojen način v začasna grobišča pri Sv. Urhu, kjer bodo ležala še nekaj časa, dokler ne bo postavljeno skupno grobišče za vse žrtve, ki so padle pod okupatorskim in izdajalskim nasiljem pri Sv. Urhu in drugod v okolici Ljubljane. Ljudska želja je namreč, da ostanejo grobovi teh žrtve skupaj — Sv. Urh naj postane in ostane simbol junaške in odločne borbe našega naroda za svobodo. Da pa bo ta skupna grobnica dostojna veličine teh žrtve, bodo v nekaj dneh pozvani vsi naši umetniki, da izdelajo zanjo načrte. Vsi ti načrti bodo potem razstavljeni in vpogled narodu, da bo izbral tistega, ki bo najboljši. Prav zaradi tega je Komisija za prekop posmrtnih ostankov padlih borcev pri OOF Ljubljanskega okrožja ukinila izdajo dovoljenja za prekop poindincev. — V tem smislu prosimo svoje žrtve pri Sv. Urhu, da prisostvujejo izkopavanju trupel, ki se bo začelo prihodnji teden in da upoštevajo željo našega ljudstva, da tisti, ki so padli v skupni borbi, ostanejo tudi skupaj v smrti v grobnicah, ki jih bo postavil in negoval ves svobodni slovenski narod.

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev.

Obiščite

»Razstavo male domače in narodne obrti«

v frančiškanski dvorani. — Razstavljeni so igrače, keramika, kovinski predmeti, spominski izdelki iz lesa itd. itd. — Vstopnica z dobitkom in še zbranje dobitkov ob koncu razstave. — Vse čisti dobiček je namenjen osirotelim otrokom.

Zmaga demokracije na francoskih volitvah

V nedeljo, 21. oktobra, je francosko ljudstvo izbralo svoje predstavnike za skupščino, obenem pa je z referendumom odločilo, da bo ta skupščina ustavodajna. Za volitve je vladalo po vsem svetu, ogromno zanimanje, saj je po doveh letih francosko ljudstvo zopet izrazilo svoje mišljenje v najvažnejših državniških vprašanjih. Skupščina, ki jo je izbralo francosko ljudstvo, bo edina lahko odločala o zadevah Francije, ker sta bili začasna posvetovalna skupščina in začasna vlada De Gaullea samo organa za borbo proti nacističnim okupatorjem. Čeprav sta oba organa uživala zaupanje Francozov, vendar nista bila pravi izraz volje francoskega ljudstva.

Volitve so potekle v ozračju ostrega načelnega boja med pristaši De Gaullea na eni strani in francoskimi masovnimi organizacijami in naprednimi strankami na drugi strani, in to tako v vprašanjih zunanje kakor notranje politike. Volitve so pokazale, da je francosko ljudstvo pri tej priliki odločno zapustilo tiste stranke, ki so Francijo privedle v katastrofo 1940. leta.

Troje je važno pri teh volitvah. Prvič v zgodovini Francije in vobče v zapadni Evropi je pri parlamentarnih volitvah zmagala resnična zagovornica delavskih interesov — Komunistična partija. Kot so pokazali podrobni rezultati je Partija zbrala največ glasov predvsem v gosto naseljenih industrijskih krajih, ki jih naseljuje pretežno proletarijat. Tu je bil ključ po reformah močnejši kot pa v kmečkih okrajih južne Francije, kjer so se konservativne tradicije bolj ohranile. Komunistična partija je kljub temu, da je vlada izrabljala svoj položaj, zbrala največje število glasov in s tem ponovila svoj uspeh, ki ga je dosegla pri kantonalnih volitvah v septembru, ko je tudi dobila največje število glasov. Tudi v skupščini bo najmočnejše zastopana, čeprav vlada (ki je po vseh pravih letih začasna), ni popolnoma upoštevala proporcionalnega sistema, kot so vse demokratične organizacije zahtevale. Francosko delovno ljudstvo je s tem glasovanjem potrdilo program stranke, ki je bil postavljen na X. kongresu Komunistične partije Francije in ki se izražava v geslih: Obnova, demokracija, enotnost. Le z gospodarsko obnovo, ki postavlja na prvo mesto vprašanje produkcije, bo delavski razred stl vpliv trstov, predstavljajočih dve sto francoskih družin, ki hočejo osamiti delavski razred in ustvariti tak položaj, da bi lahko slavila zmago politika reakcije in nasilnih ukrepov. Tajnik Komunistične partije Jacques Duclos je zato popolnoma po pravici izjavil: »Francosko ljudstvo je glasovalo za nas, ker smo ostali zvesti republikanski stvari in ker smo branili upravne interese delovnih slojev.«

Druga značilnost teh volitev je bila ta, da je francosko ljudstvo z ogromno večino 90 odstotkov, t. j. skoro soglasno glasovalo proti stari ustavi tretje republike, to je tisti ustavi, ki je nastala po zmagi versajske reakcije nad pariško komuno. S takšno zastarelo ustavo iz leta 1875, ki je polna pravnih ustanov, nasprotujočih duhu novega časa, francosko ljudstvo pa ni moglo biti zadovoljno. Vse francoske stranke so zato glasovale pritrilno na prvo vprašanje referenduma, t. j. ali naj bo skupščina ustavodajna. Edina izjema so bili radikal-socialisti, zato so tudi pri volitvah doživeli strahovit poraz. Iz okolnosti, da se je ogromna večina francoskih volivcev izrekla za novo ustavo in s tem za ustavodajno skupščino, pa ne moremo sklepati, da je francosko ljudstvo s tem že potrdilo politično linijo De Gaullea. Referendum torej nima značaja osebnega plebiscita, čeprav močno spominja na metode Napoleona III., kakor so to večkrat poudarili francoski listi. Francosko ljudstvo je s tem samo izrazilo svoje prepričanje, da je povratek k staremu — po dolgih in bridkih izkušnjah — nemogoč, in se je trdno odločilo obratovati z vsemi zagovorniki kartolov in trstov.

Tretja značilnost teh volitev je ta, da se je 65 odstotkov volivcev odločilo za to, da naj bo ustavodajna skupščina v svojih pravicah omejena. To dejstvo pa si lahko pojasnimo, če le malo poznamo okolnosti, v katerih so potekale volitve, in še bolj samo zgodovino volivnega zakona. Čeprav so bile namreč vse francoske stranke z izjemo radikal-socialistov enotne v zahtevi, da ni več moglo povratek k stari ustavi in da mora biti torej sedanja skupščina ustavodajna, je vendarle glede pravice ustavodajne skupščine vladala med strankami neenotnost. Vlada je izkoristila to neenotnost in poskušala v tem vprašanju razcepiti javno mnenje. Delala je razne načrte in hotela ustvariti vtis, kakor da je zadnja oblika njenega predloga neka izboljšana izdaja, v resnici pa je spremenila le obliko in ohranila prvotno vsebino. Pri tej priliki moramo poudariti, da ljudstvo ni bilo dovolj točno obveščeno o pravi vsebini in resničnem ozadju tega političnega vprašanja, ki je bilo namenoma tako komplicirano postavljeno. V tem vprašanju je bila Komunistična partija osamljena in je edina v celoti glasovala za suvereno ustavodajno skupščino. Vse ostale stranke pa so glasovale v nasprotnem smislu in se s tem izrazile proti suverenosti ljudstva.

Oglejmo si поблиže, kako so volile posamezne stranke. Komunistična partija je zbrala največje število glasov in to predvsem v gosto naseljenih krajih. Glasovala je proti stari ustavi, ker je ta s svojo institucijo senata ovirala razvoj demokratičnih teženj francoskega ljudstva. Francoski komunisti so glasovali za suvereno ustavodajno skupščino, ker bi vsaka omejitev te skupščine pomenila krepitve izvršne (ministerialne) oblasti, to je oblasti vlade nad zakonodajno oblastjo. Tak sistem pa se ne bi skladal s francosko tradicijo, zakaj po tej je

Koristi trajnega miru na svetu zahtevajo strogo obsodbo vojnih zločincev in njihovih pomagačev

Profesor Trajnin o lüneburškem procesu

Moskva, 25. okt. (Tass.) Prof. Trajnin piše v »Pravdic«: Na procesu v Lüneburgu so se advokati in krvniki obnašali kakor otroci, katerim se je zgodila krivica. Zdi se, kakor da se čudijo, da je sploh mogoče soditi ljudi take vrste. To smešno vedenje in odvrtna obramba sta našla živ izraz v zagovoru advokata, ki prav za prav »vodi proces« — majorja Winwooda. Gospod Winwood na procesu ni štedil s prijaznostmi. Toda to še ni vsa slabost. Hujše je, da je gospod Winwood docela enostranski ter da gleda na vso stvar z nemške strani.

Winwood je hvalil hitlerjevsko Nemčijo in je svoj zagovor pričel z besedami: »Cast mi je predstavil štiri obtožence.« Ta uvod določno kaže splošni slog Winwoodovega zagovora. Winwood je izjavil: »Nikakor se nečem dotakniti vprašanja mednarodnega prava.« V resnici pa se je zgodilo prav obratno: Winwood se je dotaknil vprašanja mednarodnega prava zelo določno: Gospod Winwood je priključitev Sudetov razložil v svoji izjavi na ta način: »Sudetci so se vrnili v svojo domovino po zakonu z dne 28. novembra 1938.« Prav tako je zagovornik Winwood razložil priključitev Gdanske k hitlerjevski Nemčiji na tale način: »Svobodno mesto Gdansk se je pridružilo nemški državi po svoji svobodni volji.«

Prav lahko si predstavljamo, kako se je gospod Winwood želel šopiriti pri razlaganju vprašanj, v katerih se smatra za strokovnjaka. Gospod Winwood je strokovnjak prvič v vprašanju kon-

centracijskih taborišč in drugič v vprašanju antisemitizma. V vprašanju koncentracijskih taborišč je gospod Winwood podal zgodovinski razvoj: »Nemčija ni bila tista, ki si je izmislila koncentracijska taborišča. Prvo koncentracijsko taborišče v naši dobi so med bursko vojno ustanovile britanske oblasti, da so v njih izolirale nezaželene elemente do konca vojne.«

Na ta način je mislil advokat, da je rešil prvi del: koncentracijska taborišča so bila in bodo. Toda v Belsen in v Oswiecimu niso bila samo koncentracijska taborišča, ampak tudi plinske celice in krematoriji za sežiganje živih ljudi. Vsa ta dejstva Winwooda ne motijo. Precej nestrpno priznava, da v hitlerjanskih koncentracijskih taboriščih ni bilo vse tako, kakor govori ljudje. Kar se tiče nemških koncentracijskih taborišč, so bila v resnici zvrhana polna. Advokat ne vidi nič posebnega v hitlerjanskih koncentracijskih taboriščih.

Sedaj mu ne preostane nič drugega, kakor da razloži še režim, ki so ga uvedli hitlerjevci in zaradi katerega je poginilo štiri milijone ljudi v Oswiecimu. Ob tej priliki pa črpa argumente iz svojega drugega strokovnega znanja, iz antisemitizma. Winwoodovo stališče je v tem vprašanju tako preprosto in nedolžno, da se takšna preprostost in nedolžnost ni posrečila niti Leyu in Streicherju, ki sedita danes na zatožni klopi v Nürnbergu. Po logiki advokata Winwooda so bili jetniki sami krivi, da je bil uveden v Belsen in Oswiecimu tak strahoten red, »Interniranci, ki so prišli v nemška koncentracijska taborišča,«

pravi Winwood, »so bili ljudje nižje vrste in trdil bi celo, da se je sestavljal večji del jetnikov v Oswiecimu in Belsen in izvržkov, iz gethov prejšnje Evrope. Med njimi so bile osebe, ki so zelo malo vedele, kako se je treba vesti v navadnem življenju in so si prav slabo predstavljale, kako naj izvršijo to, kar jim je ukazano. In nadzorstvo nad temi jetniki je bilo zelo zapleteno vprašanje.« Nobena beseda bi ne mogla bolje označiti gospoda Winwooda.

Francoska reakcija se skriva za hrbtom Leona Bluma

Moskva, 25. okt. (Tass) »Izvestija« piše o volivnem izidu v Franciji:

Paul Reynaud meni, da je »podpora, ki so jo socialisti nudili De Gaulleu v vprašanju referenduma, prinesla le tem več glasov »zmernih«, t. j. skrajnih desničarskih strank. Blum sam priznava, da ima njegova stranka sedaj »preveč prijateljev.« »To so isti ljudje, ki so nas v letu 1936 zigosali kot sovražnike države, danes pa vidijo v nas rešitelje buržujeskega kapitalizma.«

To priznanje je samo po sebi zelo zanimivo. Vsakdo ve, da je zblizanje med socialisti in desničarji povzročilo resna trenja v socialistični stranki. Privedlo je celo do needinosti v tako velikih organizacijah kakor so marseilleska, lyonska i. dr. Upanje, ki ga postavljajo desničarji v stranko Leona Bluma, izvira med drugim iz dejstva, da je za desničarje v Franciji v današnjih okoliščinah težko izhajati brez raznih krink, kajti brez njih bi bil njihov propad gotov.

Volivni blok reakcionarnih strank, ki so si nadele visoko donečo ime »republikanska zveza za obrambo svobode in socialističnega napredka«, je kljub vsem naporom in ogromnim voatom frankov, ki jih je porabil pri volitvah, dobil samo 12 mest. Potemtakem si želje reakcionarnih elementov, da bi se skrivali v senici socialistične stranke, ni težko razlagati. Radikalna stranka je pretrpela resen poraz. Ze izidi občinskih volitev niso pomenili nič dobrega za radikalno stranko.

Kljub dvanajstim mestom, ki jih je radikalna stranka dobila v oktobrskih volitvah, je to le prehud poraz za to tradicionalno močno francosko stranko. Nedvomno volivci niso glasovali za radikalno stranko zaradi tega, ker ni hotela očistiti vodstva od ljudi, ki so se kompromitirali v težkih dneh Francije. Na zadnjem sestanku te stranke je Daladier dobil mesto »častnega predsednika« in bil imenovan za kandidata pri volitvah. Daladier je vodil volivno kampanjo v nebrzdanim protisovjetskem duhu. Kampanjo samo so spremljale cele vrste škandalov. Ljudstvo ni hotelo poslušati njegovih javnih govorov. V volivni kampa-

Splošno ozračje, kakršno se je ustvarilo v sodni dvorani, je postalo tudi precej jasno. V Lüneburgu branijo fašiste na fašističen način. Tu ne gre več za gospoda Winwooda, drugo splošno vprašanje je postalo resnično važno vprašanje in je dobilo ogromen političen pomen. Začeli se bodo namreč procesi proti hitlerjevskim vojnim zločincem. 20. novembra se bo začel v Nürnbergu proces proti 25 glavnim vojnim zločincem pred mednarodnim vojaškim sodiščem. Naloga te sodne razprave ni samo, da kaznuje v polni meri vojne zločince, temveč da zada tudi smrtni in politični udarac vsemu fašizmu. Nevarnost, da bi se spremenila sodna dvorana v tribuno za fašistično propagando, je treba odločno odstraniti. To zahtevajo koristi pravčnosti, kakor tudi koristi miru in koristi vseh svobodoljubnih narodov.

Uradni rezultati volitev

Pariz, 25. okt. (Pariz) AFP poroča: Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo statistiko, iz katere je razvidno, da je volilo skupno 19.125.876 oseb. Komunisti so dobili v celoti 5.044.121, socialisti 4.761.578 glasov, narodno-republikansko gibanje 4.580.228 glasov, radikali 1.115.382 glasov. Te številke se lahko po zaključku dela okrožnih volivnih komisij nekoliko izpremenijo.

Francozi bodo sodili nacistične vojne zločince

Wiesbaden, 25. okt. (Ass. Pr.) Francozi so ožigosali več sto članov nemške »Einsatzstab-Rosenberg«, proslule nacistične organizacije za plenjenje, kot vojne zločince.

Kakor kaže, so Francozi skrbno sestavili listo vseh voditeljev te organizacije, s Hitlerjem samim na čelu. Organizacija je delovala v Franciji v času okupacije. Na listo so strokovnjaki, ki so se jih nacisti posluževali. Vsi so posebej obdolženi »plenjenja in sistematične organizacije izrabljanja zasedenih dežel«. Dva od teh sta baron von Behr, bivši pribočnik vojvode Koburskega in višji uradnik nemškega Rdečega križa v Parizu, ki je navadno nosil uniformo nemškega Rdečega križa, ter njegova žena.

Bivši Blumov minister — kolaboracionist izpušten

Pariz, 25. okt. (Tanjug) Kakor poroča Reuter, je bil izpuščen na svobodo Charles Spinaco, bivši minister v vladi Leona Bluma, čeprav je bil obtožen sodelovanja z Nemci, ker je izdajal dva pokrajinska lista.

Zivahna volivna kampanja v vsej Albaniji

Tirana, 25. okt. (Tanjug) Albanska brzojavna agencija poroča, da se ljudstvo množično udeležuje predvolivnih mitingov. Pred kratkim je bil velik predvolivni miting v Draču. Udeležilo se ga je nad 100.000 oseb. Na mitingu je govoril župan Drača Niko Spiru. Prebivalstvo je manifestiralo po ulicah in izražalo svojo zvestobo demokratični republiki, zatrjujoč, da bo volilo Fronto.

Velik miting je bil tudi v Luani, kjer je bilo navzočih več tisoč oseb iz mesta in bližnjih vasí. Prebivalstvo je navdušeno pozdravljalo voditelje Fronte in manifestiralo vdanost demokratični republiki.

Na množičnem mitingu v Elbasanu je govoril dr. Manol Konomi, minister pravosodja, ki je dejal med drugim: »Z zasledanjem ustavodajne skupščine se bo pričela nova doba za albanski narod, ki gre po poti svobode in demokracije.« Govornik je poudaril ogromne uspehe demokratične vlade in zaključil govor z naslednjimi besedami: »Volitve so bile v prejšnjih režimih samo igra, v kateri je bilo ljudstvo pristiljeno voliti in ni kazalo za volitve nobenega zanimanja, ker je vedelo, da je pravica glasovanja velika zloraba.«

Tirana, 25. okt. (Tanjug) Albanska brzojavna agencija poroča, da je Proti-fašistični svet narodne osvoboditve Albanije pred letom dni 22. oktobra sklenil, da se odbor narodne osvoboditve izprizni v časosno demokratično vlado. List »Baškimi« poseveča svoj vnovni članek tej obletnici in piše o vzrokih, zaradi katerih se je odbor pretvoril v časosno vlado.

O ustavodajni skupščini, ki bo izvolila stalno vlado, piše »Baškimi«: »Naše ljudstvo je vse leto neumorno spremljalo delo naše demokratične vlade in sedaj zna bolj ceniti tiste, ki so njegovi voditelji. Albansko ljudstvo jim zaupa in je prepričano, da bodo jamčili izvedbo velike gospodarske in družbene reforme v interesu ljudstva.«

Pred prekinitvijo anglo-ameriških finančnih pogajanj

London, 25. okt. (Tanjug) Po poročilih Reuterja so anglo-ameriška finančna pogajanja, ki so se pričela pred 6 tedni in se stalno zatikajo, na mrtvi točki. Po izjavi lorda Halifaxa, veleposlanika Velike Britanije v Ameriki, in glavnega britanskega delegata, »se bodo, če bo šlo tako dalje, prekinila, ker ne vodijo k nikakemu cilju.«

Obe odposlanstvi imata mnoge tajne sestanke, toda kljub temu ni bil dosežen noben sporazum. Minister ZDA William Clayton je zaradi tega opustil svoje potovanje v Ottawo, kamor bi bil moral spremljati ameriško odposlanstvo na kon-

ference organizacije za prehrano in poljedelstvo.

Kakor smo izvedeli, je prišlo do zastoj zaradi nesporazuma o načinu odplačevanja in obrestovanja dolga kakor tudi zaradi različnih mnenj o trgovinski in carinski politiki obeh dežel. Američani so v zadnjem predlogu znatno zmanjšali znesek posojila in zvišali obrestno mero z zahtevo, naj se ukine trgovinski sporazum, ki velja za trgovino znotraj britanske skupnosti narodov. Angleško odposlanstvo smatra, da so ameriške zahteve mnogo večje, kakor so si zamisljali, in da so za Angleže nesprejemljive.

Francosko-švicarska gospodarska pogajanja v zastoji

Bern, 25. okt. (Tanjug) Reuter poroča, da so naletela francosko-švicarska gospodarska pogajanja, ki potekajo v popolni tajnosti, na resne težave.

Po teh poročilih predstavljajo glavne težave o pogajanjih valutni problem. Smatrajo, da se razmerje 100 francoskih frankov vzdržuje umetno in da je v redni izmenjavi vrednost franka samo 2 švicarska franka za 100 francoskih frankov.

Ta položaj je nastal kot rezultat inflacije v Franciji, kar omogoča Švici, da bi uvažala iz Francije po cenah, ki jih Francozi zahtevajo.

Drug težak problem je nastal zato, ker se Francozi ne drže dogovorjenih rokov in ker niso zmožni izpolniti pogojev zad-

nega trgovinskega sporazuma, ki je bil sklenjen med obema deželama minulega marea v Bernu.

15. spisek vojnih zločincev

London, 25. okt. (Reuter) Komisija Združenih narodov za ugotavljanje vojnih zločinov je izdala petinajsti spisek vojnih zločincev. Na spisku je 465 Bolgarov in Italijanov, proti katerim so vlozile obtožnice Jugoslavija, Francija in Velika Britanija.

Spisek je tajen. Izročili ga bodo nemudoma različnim vojaškim oblastem na celini in drugod, tako da bodo mogli vse tiste, ki so na spisku, aretirati in pripretili.

Pozneje bodo ti jetniki, kakor že mnogo tisoč drugih, ki so na seznamu komisije, izročeni vladam Združenih narodov, ki jih bodo sodile.

Delovno ljudstvo želi napeti vse sile za izboljšanje gospodarskega položaja na Madžarskem

Budimpešta, 25. okt. (Tanjug) Glasilo Komunistične partije »Sabat Nep« priobčuje uvodnik, v katerem razpravlja o težkem gospodarskem položaju Madžarske.

Članek pravi med drugim: »Široke ljudske množice iščejo rešitve iz revščine. Minil je čas obljub in polovičnih rešitev. Zastopniki železnice so obiskali predsedništvo ministrskega sveta ter povedali svoje pritožbe in zahteve v pogledu izboljšanja težkega gospodarskega stanja. Državni tajnik pri predsedstvu vlade dr. Istvan Balok jim je odgovoril: »Če bi delavci videli, da bi vlada lahko pomagala, pa noče, potem bi imeli pravico do kakršnih koli ukrepov.«

Članek omenja tudi delo finančnega ministra Imre Oltvanija (stranka malih posestnikov) in pravi: »Delavci vidijo, da vlada v tej sestavi ne more pomagati, zato odkrito rečemo: sedanja finančna politika vlade je politika katastrofe. Niti vodstvo, niti uprava financ nista sposobni, da bi obvladali težave. Vladi dejansko manjka vodstva. Vlada pri taki sestavi neoli ali pa ne more upravljati države.«

Članek se končuje z besedami: »S skupnimi silami moramo ustvariti tako vlado, ki bo hotela in mogla upravljati državo in ki bo lahko obvladala naloge v tem izrednem položaju.«

Budimpešta, 25. okt. (Tass.) »Sabat Nep« poroča, da so delavci v nekatere podjetjih, kjer so ustavili delo, ponovno začeli delati na intervencijo predstavnikov Komunistične partije in delavskih sindikatov.

V članku je nadalje rečeno: Treba je storiti nekaj za rešitev vprašanja prehrane. Zato mora skrbeti vlada v prvi vrsti ministrski predsednik Bela Miklosz. Najvažnejše vprašanje, ki ga mora vlada rešiti, je oskrba. To je dolžnost ministrskega predsednika. Kaj dela Bela Miklosz? V čem je njegovo delo v vladi? Oskrba ni danes vprašanje resora. Čas je, da gospod predsednik to spozna.

Komunistična partija Madžarske zahteva, da ministrski predsednik skliče takoj izredno sejo ministrskega sveta za reševanje vprašanja prehrane.

Francosko ljudstvo vedno nadzorovalo izvršno oblast in je vlada bila odgovorna ljudstvu.

Radikal-socialisti so pri teh volitvah odgovorili z »ne« na obe vprašanji, to se pravi, da še vedno zagovarjajo staro ustavo iz leta 1875 in dvodomni sistem. Ta stranka, ki je vodila Francijo od leta 1937 dalje pa do kapitulacije leta 1940 je pri teh volitvah doživela popoln polom. Tudi Daladier, eden najvidnejših članov te stranke, ki je leta 1939 preprečil sklenitev vojaškega pakta s Sovjetsko zvezo, po izbruhu vojne z Nemčijo pa dal prijeti francoske komunistične poslance, je pri teh volitvah popolnoma propadel. Francosko ljudstvo ni moglo odpuštili Daladiereu kapitulantske politike, ki jo je skupno s Chamberlainom vodil, zato je z glasovanjem odločno obsodilo mlunchenski duh, ki je pokazal, kako pogubna je popustljivost fašističnim državam.

Socialisti, katoliški demokrati in republikanci so odgovorili z »da« na obe vprašanji in tako podprli stališče De Gaullea. Leon Blum pri teh volitvah ni kandidiral, njegova socialistična stranka pa je podprla stališče De Gaullea in vidi v njem rešitev francoskega mešanstva. Socialistična stranka je izšla iz teh volitev kot druga najmočnejša. Leon Blum je leta 1937, ko je bila socialistična stranka na oblasti, podpiral politiko »neintervenecije« v Španiji, to je politiko prikrite podpore fašističnim napadalcem, vodeče

logično do monakovskega sporazuma, je par tednov pred volitvami nastopil proti združitvi Komunistične partije s socialistično in se s tem z Angležem Haroldom Laskijem vred postavil na stran razbitja delavske enotnosti. Socialistična stranka je raje sklenila nenaravni sporazum z narodnim republikanskim gibanjem (Mouvement Republicain Populaire), ki ga vodi zunanji minister Bideault. Ta stranka postaja sedaj, ko je povprečen Francoz obrnil hrbet radikal-socialistični stranki, up reakcije.

Kljub temu, da je francoska reakcija svetovala svojim pristašem, naj glasujejo za katoliške demokrate, da bi se tako oslabil položaj Komunistične partije, proti kateri se je reakcija zvezala z mešanstvom, se je francosko ljudstvo vendarle opredelilo za demokracijo; pripomoglo do zmage tisti delavski stranki, ki je bila v času okupacije hrbenica narodnega gibanja odpora. Zato je edina sposobna, da izvrši program tega gibanja odpora, ki je bil sprejet že v času okupacije. Ta predvideva podvrževanje najvažnejše industrije in povrnitev ljudstvu tistega bogastva, ki so mu ga ugrabili voditelji izdajalskih trstov. Komunistična partija, ki je vedno pobijala fašistične tendence v francoski politiki, v dobi okupacije pa prednjačila v boju proti nacističnim okupatorjem, bo izvršila svoj nalog. Francoske delavske množice ji zaupajo — to so dokazale na volitvah.

Bosanski in hercegovski otroci se prav dobro počutijo med bratskimi slovenskimi pionirji

OBVESTILA

OBJAVA

Monopolski inspektorat v Ljubljani objavlja obitvnu, da je vsaka prodaja monopoliziranih predmetov po osebah, ki nimajo za to dovoljenja Monopolskega inspektorata prepovedana, osebe pa, ki so v posesti takega blaga, so dolžne isto v roku osmih dni od te objave predati najbližji monopolni ustanovi (Tobačni tovarni, Razdelku finančne straže) zaradi odkupa. Take v odkup stavljene monopolne predmete bo prevzela tričlanska komisija, ki se bo v to svrhu sestavila pri Tobačni tovarni v Ljubljani. Odkup se bo vršil po sledečih cenah:

za tobak v listu po ceni, ki jo bo določila strokovna komisija z ozirom na tip, kondicijo in inercicijo;

za rezani tobak po merilih, pri katerih se bo vzela v obzir povprečna kvalitativna vrednost tobaka, iz katerih je mesečna sestavljena;

za cigarete, cigaretni papir, vžigalice in sol po polovini sedanjih prodajnih cen.

Po poteku gori navedenega osemindvojnega roka se bo smatralo vse monopolno blago, ki se bo našlo v posesti neopravičencev kot tihotapsko in se bo kot tako zaplenilo v korist države ne da bi imetnik dobil zanj kakšno odškodnino. Zaplenjena roba se ima predati Tobačni tovarni oziroma najbližjemu Razdelku finančne straže, prijava o zaoplišanju krivca pa se ima s potrditvijo za prejetje tihotapske blago dostaviti Monopolskemu inspektoratu v Ljubljani. Prijavo, v kateri je imenovati eventualnega prijavitelja (ime in njegov naslov) ima podpisani dotičnik, ki je izvršil zaplenbo.

Po prejemu take prijave bo Monopolski inspektorat odredil kam se ima poslati zaplenjeno blago.

Izseditevi tihotapev vrše po službeni dolžnosti organi finančne straže, monopolski uslužbenec in delavec, kakor tudi uslužbenec in delavec drugih državnih uradov ter ustanov in uslužbenec javne varnosti, potrebno pa je, da tudi vsi ostali sloji, ki niso v državni službi, sodelujejo pri preganjanju tihotapskega in da vsak prekršek brez obotavljanja prijavljuje oblastvom, ker na ta način najbolje služijo krepitvi finančne moči in hitri obnovi naše nove države, demokratične federativne Jugoslavije.

Za nedolotne tihotapev do dovršenih 14 let odgovarjajo njih starši oziroma skrbniki.

Odlombe o tem, če obstoji monopolski prekršek ali ne, izdaja Monopolski inspektorat, kateri izreka tudi denarne kazni.

Pritožbe proti teja odlombi je predložiti Upravi državnih monopolov v roku 15 dni od dneva prejema iste. Po tem roku postane odlomba pravomočna. V težjih slučajih bo Inspektorat predlagal NOO-u, da se krivce poleg denarne kazni kaznuje še s prisilnim delom.

Denarna kazen znaša od 50 do 5.000 dinarjev, prisilno delo pa od enega do šest mesecev. V slučaju nezletljivosti se denarna kazen izpremeni v prisilno delo, pr čemer se računa za vsakih kakor tudi za začetih 25 dinarjev en dan prisilnega dela.

Denarne kazni kakor tudi zneski od prodanih zaplenjenih monopolskih predmetov se stekajo v fond za pobijanje monopolskih prestopkov, iz katerega se odredjajo nagrade organom, ki so izvršili zaplenbo, kakor tudi prijaviteljem in sicer:

- 1. za 1 kg tobaka v listu do din 12.-
- 2. za 1 kg rezanega tobaka » » 15.-
- 3. za 1 cigaro » » 0,30
- 4. za 1 cigareto » » 0,15
- 5. za 1 napravo za rezanje tobaka » » 50.-
- 6. za 1 knjižico cigaretnega papirja » » 0,50
- 7. za 100 komadov stročnice » » 2.-
- 8. za 1 kg cigaretnega papirja v bobinah ali v polah » » 50.-
- 9. za 1 skatlico vžigalic » » 0,20
- 10. za 1 kg soli » » 1.-

Od nagrade se prizna 2/3 izvršilecu zaplenbe, 1/3 pa prijavitelju, če ta obstoja, sicer pripada cela odredjena nagrada izvršilecu. Ispričila nagrade se vrše brez vsakršnega odbitka.

Vsa nadaljnja pojasnila daje Monopolski inspektorat.

Iz pisarne Monopolskega inspektorata v Ljubljani št. 1634 z dne 22. X. 1945.

DARUJTE ZA VOLIVNI SKLAD OSVOBODILNE FRONTE

Opozorilo!

Opozorjamo vse potrošnike malih količin razstreliv, da se glede nakazil ne obrabijo na naše ministrstvo, marveč na svoje Okrožne odbore OF - oddelek za industrijo in rudarstvo -, kateri bodo izstavljal nakaznice pri trgovcih določenih za malo prodajo razstreliv.

Ministrstvo za industrijo in rudarstvo N. V. S.

KONKURZ

za izdelavo idejne skice za spominsko znamko ob priliki sklicanja ustavodajne skupščine.

Po rešenju ministrstva Ptt. št. 15009 od 13. oktobra t. l. se razpisuje konkurz za izdelavo idejne skice spominske znamke za ustavodajno skupščino.

Pri izdelavi skice se je treba ravnati po sledečih pogojih:

1. kompozicija idejne skice za to znamko mora biti izdelana v enobarvnem akvarelu ali v razredčenem tušu, ker se bodo znamke tiskale v ofsetu;

2. umetnik ima popolno svobodo glede motivov, ki morajo biti prikladni in odgovarjati svrhi priložnostne znamke za ustavodajno skupščino.

Orgamentika okvirja, kolikor ga bo, mora biti poljubna in ne sme vplivati na škodo jasnosti načrta.

3. Številke, ki označujejo vrednost znamke, morajo biti jasne in tako postavljene, da se lahko razpoznao tudi pri slabši svetlobi.

4. Napis na znamki mora biti demokratska federativna Jugoslavija (v cirilici in latinici) z enakimi črkami, in poljuben datum na čigar mesto se bo stavil datum sklicanja ustavodajne skupščine.

5. Velikost idejne skice mora biti točno 216x150 mm, pokončno ali podolgovata, po želji in izbiri umetnika.

6. Idejna skica naj bo prečno izdelana. 7. Ponudba je anonimna. Zaradi tega morajo umetniki svoja dela označiti s šifro, a svoje ime in naslov pa priložiti v poseben zapečaten ovitek, ki naj bo priložen in označen z isto šifro.

8. Odobrena dela se bodo nagradila sledečimi nagradami: prva nagrada 6.000 din; druga nagrada 4.000 din; tretja nagrada 3.000 din.

Poleg nagrajenih del se bo odkupilo še gotovo število del po ceni 1.000 din. Umetniki, katerih skice bodo nagrajene ali odkupljene, bodo dolžni izdelati tudi predizbrani načrt, ki postane last ministrstva p. t. t. z vsemi praviciami.

9. Pravico sodelovanja na konkurzu imajo samo umetniki, slikarji in grafiki državljani demokratične federativne Jugoslavije. Dela onih umetnikov, ki so se pregrešili soper narodno čast, se ne bodo upoštevala.

10. Po rešenju ministrstva p. t. t. so odredjeni v komisijo za ocenitev idejnih skic poleg rednih uslužbencev tudi trije strokovnjaki, in sicer:

- 1. Djordje Andrejevič - Krm, akad. slikar.
- 2. Vinko Grden - akad. slikar in
- 3. Alojz Dolinar - kipar.

11. Rok za vlaganje idejnih skic je do 10. novembra t. l.

12. Skice se lahko pošljejo po pošti ali izročijo neposredno ministrstvu p. t. t. - Poštni oddelek, V. nadstropje, soba št. 215.

Organizacijam, ki ustanavljajo ali obnavljajo ljudske knjižnice

Oddelek za ljudsko izobraževanje v ministrstvu za prosveto je razposlal na okrožno NOO razdelitveno navodila ter sezname in cenike knjig, ki so do 15. januarja 1946. po minimalni ceni na razpolago za kritje najnujnejših knjižnih potreb ljudskih knjižnic. Odbori in odseki, ki jim je poverjena skrb za knjižnice, naj si čimprej te sezname pri okrožnih prosvatnih oddelkih ogledajo in oddajo tam tudi svoje naročilo. Okrožni odbor bo naročil knjige za celo okrožje skupaj pri Drž. založbi Slovenije, ki ji je poverjena tehnična stran razdelitve knjig.

Pripravite množične akcije za zbiranje sredstev. Določajte dohodke prireditelj za knjižnice. Naj ne bo kraja, ki ne bi hotel imeti svoje javne knjižnice!

Uprava cestne železnice

aporoča, da je z dnem 27. oktobra 1945 ukinjeno vsako nadaljno brezplačno prevažanje pripadnikov Jugoslovanske armade in Narodne milice. Častniki plačujejo polno vozilno, t. j. din 2, vse ostale moštvo pa polovično vozilno, t. j. din 1.

Prosto vožnjo imajo le oni invalidi in drugi, ki se izkažejo z zeleno vozovnico izdano po upravi cestne železnice.

Ukinitve prostih voženj je bila izvedena pri ljubljanski cestni železnici kot zadnji. V Beogradu, Zagrebu in Sarajevu se je plačevala od vsega početka polovična vozilna po pripadnikih Jugoslovanske armade in Narodne milice.

V svrhu čim hitrejšega odvijanja prometa, se naprošajo brez izjeme vsi potniki, v civilni in uniformi, da se drže navodil službojčega voznega osebja in da pomagajo v interesu vseh vzdrževati red.

Vstop vseh potnikov razen onih s težjo prtljago naj se vrši hitro odhoda na zadnji ploščadi, kjer se pa potem ni zaustavljati in delati nepotrebno gnečo, temveč naj gre vsak potnik takoj v notranjost voza. Pri vstopu v notranjost voza naj zahteva od sprevodnika, z navedbo voznega cilja, vozni listek. Po prejemu tega naj se takoj pomakne proti izhodnim vratom in na sprednjo ploščad. Izstop naj bo hitro ter naj ne bo zastavljen s prtljago ali potniki. Čim točnejše se bodo potniki ravnali po gornjih navodilih, tem hitreje bodo prišli na svoj cilj potovanja.

Potniki naj ne postajajo na stopnicah (v zadnjem času sta bila zaradi tega dva smrtna slučaj) in naj ne skačejo med vožnjo na oziroma iz voza, ker ima za posledico raztrgano obleko, polomljene kosti itd.

Zaradi nemogoče preskrbe stekla, se potniki naprošajo, da pazijo na šipa, sicer bomo v ostrem razmazu vozili brez šip.

Dalje se vsaki potnik naproša, da sam zahteva vozovnico. Potnik, kateri bi bil pri kontroli zalotan, da je brez vozovnice, bo plačal poleg redne voznine še kazen v višini din 5.

Zahvala

Ob zaključku Zadrugnega tečaja invalidov JA v Predvoru čutimo dolžnost, da se najtopleje zahvalimo spodaj navedenim organizacijam in ustanovam za darila in pozornost, ki smo jo bili deležni za časa našega šolanja. Vsi številni obiski in izrazi naklonjenosti so nam bili v veliko zadovoljenje, ker smo videli v tem potrdilo vseh naših stremeljenj; živo smo občutili pravilnost naše osvobodilne borbe in ogromnega napora, ki se ga udeležujemo vsi pri utrjevanju s tolikimi žrtvami doseženih pridobitvah.

Toliko bolj smo hvaležni vsem našim obiskovalcem, ker smo prav ob takih prilikah v razgovorih lahko izmenjali misli, katero misel in tako smo, čeprav obloženi z učenjem, lahko spremljali vse dogajanje naše bližnje in daljne okolice.

Naša posebna zahvala pa velja ministrstvu za socialno politiko, oddelek za invalide, ki nam je z izrednim razumevanjem našega položaja in s svoje velikodušne podpore sploh omogočilo izobraževanje. Globoko smo hvaležni še posebno zato, ker se zavedamo težkih nalog, pred katere je postavljeno to ministrstvo zaradi izrednega položaja naše domovine.

Ministrstvu za socialno politiko in organizacijam AFŽ in ZMS iz Kranja in okolice (Črčice in drugo vasi), Kokro, Gorj, Srednje vasi, Zaloga, Letence, Zavode, Kamnjeka, Podbrezja, Nakla, Trstenika, Kokrica, Spodnje, Zgornje in Srednje Bole pri Predvoru, Bitnja, Britofa pri Kranju, Svete Katarine pri Trzinu, Tupaljši pri Predvoru, Brega pri Predvoru, Dupla in Predvoru, Rdečemu križu iz Ljubljane in Kranja, v katerih vidimo čutenje vsega naroda, zagotavljamo, da bomo delu za obnovo posvetili vse svoje sile in novo pridobljeno znanje in s tem dokazali, da znamo ceniti moralno in materialno pomoč, ki smo jo bili v toliko meri deležni.

Invalidi - tečajniki v Predvoru

Vzpostavitev rednega avtobusnega prometa na progi Novo mesto-Semič-Vinica

8. 25. t. m. je vzpostavljen redna avtobusna zveza med Novim mestom-Semičem Črnomljam in Vinico po sledečem voznom redu:

13.00 odhod Novo mesto	10.55
14.45	9.16
15.40	8.30
16.40 prih. Vinica pri Črnomlju	odh. 7.00

Avtobus obratuje vsak dan.

Sprememba voznega reda na avtobusni progi Maribor-Ptuj

Na avtobusni progi Maribor-Ptuj so spreminjeni vozni red s 1. novembrom t. l. kakor sledi:

5.45, 12.30, 18.00 odhod Maribor	10.55
7.35, 14.35, 19.50,	
6.35, 13.20, 18.50 prihod Ptuj	odhod 6.45, 12.45, 19.00.

PRESKRBA

Delitev mesnih izdelkov

Potrošniki Okrožnega mesta Ljubljana prejmejo pri svojih stalnih mesarjih na odrezek mesa s 8. oktobra osnovne živilske nakaznice, izdane od MNOO - odsek za trgovino in preskrbo po 8 dkg mesnih izdelkov.

Mesne izdelke bodo prodajali mesarji od 8. oktobra v petek, dne 26. oktobra t. l. dopoldne.

Mesarji od 8. oktobra t. l. nekaj dni pozneje, kar bomo objavili v časopisu. Za one potrošnike iz Sp. in Zg. Siške, ki še niso prejeli mesnih izdelkov, bo prodajal isti mesar Krašovec Franc na trgu pri Gasilnem domu v Sp. Siški.

Potrošniki iz četrti Vič, ki niso sprejeti v seznam pri svojih prejšnjih mesarjih, bodo dobili mesne izdelke pri mesarju Šivic Martin-u na Tržaški cesti 81.

Krompir

Potrošniki glavnega mesta Ljubljane prejmejo od 26. 10. do 31. 11. t. l. po 1 in pol kilograma krompirja na odrezek »K-1« karte za krompir. Cena v nadrobni prodaji je din 3,50 za kg. Krompir bodo prodajale sledeče podružnice: Osrednje nabavljalnica in prodajne zadrage in trgovci.

Konzumno društvo Vič 46,

Konzumno zadruga Siška, Medvedova c. 38.

Nabavljalnica zadruga državnih železničarjev, Bleiweisova c. 35.

I. delavsko konzumno društvo, Sv. Petra c. 78.

Podružnica I. delavskega konzumnega društva, Zaloška c. 15.

Podružnica I. delavskega konzumnega društva, Cerklvena ul. 21.

Nabavljalnica zadruga državnih uslužbencev, Vodnikov trg.

Marinko Terezija, Prisojna ul. 7.

Stular Nožka, Tyrševa c. 372.

Fujan Stanko, Sv. Jerneja c. 39.

Krompir si smejo nabaviti samo oni potrošniki, ki si ga doslej niso nabavili direktno pri kmetovalcu, ali ki ga niso sami pridelali.

Ponovna pozivamo vse one, ki so si krompir že nabavili, da takoj oddajo karte za krompir pristojnim četrtinam odborom.

Potrošniki petroleja v mestni četrti Rakovnik

Prosimo, da nemudoma dvignete pri svojih terenskih odborih petrolejske nakaznice za oktober vsi tisti, ki jih še niste dvignili. Petrolej nabavite pri trgovcih: Trnovo pri tov. Seme, Opekarska c., Prule pri tov. Višnjevca, Florjanska ul., Galjevičica in Barje pri tov. Zaplatilu na Galjevičici, Rudnik z okolico pri tov. Podobniku.

Petrolej je dvigniti nemudoma, ker morajo trgovci vrniti sode. Kdor se še ni javil pri svojem terenskem odboru kot potrošnik petroleja in še ne dobiva nakaznic za petrolej, a nima v stanovanju električne napeljave, naj se nemudoma javi in vpíše v seznam petrolejskih potrošnikov.

Referent za preskrbo mestne četrti Rakovnik

Oddelek za trgovino in preskrbo MNOO poziva vse trgovce in zadrage za parfume, drogerijo, drogerijo in foto-materialom v okrožnem mestu Ljubljani na posvetovalni sestanek, ki se bo vršil danes v petek, dne 26. ob 13.30 uri v sejni dvorani Zbornice za trgovino in industrijo v Beethovnovi ul. Prosimo, da se sestanka v vašem interesu uspešno udeležite.

FIZKULTURA

FD »Udarnike. Seje smučarske sekcije dne 26. t. m. ob 8. uri v društvenem lokalu (nad kavarno Evronol) naj se poleg celotnega odbora udeležijo še čile tovaršiš: Jelih, dr. Forjančič, Fajdica, Mihalek, Jamnik, Korenini, Dronik, Mohorkova, Prešern, Brozovič. Zaradi nedeljskega godnega teka udeležba nujna in obvezna.

Nedeljski godni tek »Udarnika. Opozorjamo na nedeljski godni tek, ki ga priredijo FD »Udarnike s startom ob 16.30 pri letnem telovadnici v Tivolju. Prijavo sprejema tov. Kirner v športni trgovini Gorec v postlopu Kreditne banke, sicer pa prireditelj pri FOS-u v Narodnem domu ob 9.30. Zanimanje je veliko, zato pohitite s prijavitvami. Opozorjamo, da v primeru slabega vremena godnega teka ne bo.

Solstvo

Opozorilo!

Ministrstvo za prosveto je odobrilo prvi letnik učiteljskega v Novem mestu. Vsi oni ki so se prijavili za sprejem v učiteljsko šolo v Novem mestu ali v pedagoški tečaj in tisti ki niso bili pa še bodo obveščeni, naj predložijo najkasneje do 3. XI. t. l. prijavo k sprejemnemu izpitu ravnateljstvu drž. gimnazija v Novem mestu. Sprejemni izpiti bodo iz slovensčine, matematike in petja. Izpiti in zdravniški pregledi bodo 5. XI. Redni pouk se prične 7. XI. Tisti ki bodo stanovali v internatu, naj prinesejo s seboj posteljnino, dve rjuhi, dve odejli, zglavnik in slamnatčo. Možen je še naknadni vpis.

Glasbena akademija v Ljubljani. Vpisovanje v vse oddelke in razrede se vrši do srede 21. oktobra, t. l. vsak dan od 10-13 ure dopoldne. Vsi gojenci naj prinesejo svoja letna izpričevala zaradi nositve, fikacije k vpisu. Do izvršene nostrifikacije je vpis začasn. Gojenci, ki želijo na novo vstopiti, se morajo prijaviti k sprejemnemu izpitu. Formular za prijavo k sprejemnemu izpitu se dobi v pisarni GA. Gosposka ulica 8. Opozorjamo, da bo pouk v vseh do sedanjih predmetih, in da se bodo »vzorniki« razredni tudi za druge instrumente (pihalca, trobala, brenkala), če se prijavijo zanimanci. Nadaljeval se bo pouk tudi v operni šoli in baletu.

Spodaj navedeni učitelji(ice) naj se takoj javijo zaradi dviga ministrskih dekretov pri prosvetnem odseku Ljubljanske okolice v Stritarjev ulici 3-11: Juvan Majda, Kumer Josipina, Rank Antonija, Ranker Angela, Vahen Ljudmila, Divjak Vera, Dular Valerija, Janežič Marija, Makše Ana, Miklavčeva Evaldija, Penko Eleonora, Pirnat Marija, Pirnat Viktor, Plohan Albin, Šmajdek Elizabeta, Vrbič Ana, Zupanič Ljudmila, Anžič Marija, Bevk Hilida, Žirovnik Marija, Sušteršič Josipina, Sušteršič Marija, Volkar Ana.

Dnevne vesti

Konzulat češkoslovske republike v Ljubljani sporoča, da bo na dan narodnega praznika 28. oktobra odpadla običajna omejitev na konzulatu. V prostori konzulata na Erjavčevi cesti 21, bo dne 28. oktobra razstavljena knjiga čestitk za podpisane onih, ki želijo na ta dan čestitati, od 8. do 16. ure.

Pripravljalni tečaj za borec in aktiviste v Ljubljani. Uradni in šolski prostori se v postlopu IV. ženske gimnazije na Vodovodni cesti (Bežigrad). Pouk za 2. do 8. gimn. razred se prične v ponedeljek 29. t. m. ob 14. uri. Prejšnji tečajniki naj vrnejo knjige in dvignje izpričevala.

Medicinski Pozori. Masovni sestanek vseh medicincev se vrši v soboto 27. t. m. ob 10. uri dopoldne - anatomski predavatelj. Udeležba obvezna - Odbor društva medicincev.

Ljudska posojilnica v Celju, reg. zadr. z neom. jamstvom, poziva vse svoje člane in članice, da do 31. 12. t. l. izjavijo, ako hočejo še sodelovati kot zadrugi člani. Vse nedelujoče člane, ki ne pokažejo nikakega zanimanja za zadrugo, bomo po poteku tega roka štali, njihove deleže pa pripisali v rezervni sklad. Vsek se lahko oglašajo vsak delavnik dopoldne v uradnih prostorih, kjer pisмено ali ustmeno izjavi svojo željo, da ostane še nadalje član.

Ustanovna skupščina »Društva pregnanih Slovencev v Celju« za celo celjsko okrožje se vrši v nedeljo 29. 10. t. l. ob pol 9 dopoldne v dvorani Obrtnega doma. Pripravljalni odbor.

Podružnica ESZDNS - smodnišnice v Kamniku, a sodelovanjem uprave podjetja, postavlja svojim za svobodo padlim tovaršišem spomenik. Odkrije tega spomenika dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne pred vhodom v tovarno.

Tovariši interniranci v Dachau-u grupa Rabsteln. rezervirajte si čas za 3. nov. na družabni sestanek. Čas in kraj bo objavljen 1. nov. v »Pravici« - Skladatelj.

Poslavlja dela v Ptuj. V nedeljo, 28. t. m. bo v Ptuj sindikalni dan. Zbrali se bodo kmetje, delavci in delovna inteligenca iz vsega ptujkega okraja, da skupno manifestirajo svoje veselje in ljubezen do dela v novi Titovi Jugoslaviji. V okviru tega dne bo dopolna povorka s skupnami, ki bodo prikazovale svoje delo, nato velika delavsko zborovanje v Titovem domu. Popoldne pa bo ob 15. uri v Narodnem gledališču sindikalna akademija, pri kateri sodelujejo člani vseh sindikalnih podružnic in zvečer se bodo vsi sindikalisti zbrali na skupnem družabnem večeru.

Legatova privatna trgovska šola v Mariboru. ki je bila ukinjena med okupacijo od nemške šolske oblasti in ki je znana zaradi svojih izbornih učnih uspehov, bo zopet otvorena! Vpisovanje in poljanilo za enoletni trgovski tečaj dnevno od 10. do 12. Vrazova ulica 2.

Namesto venca na grob pok. pesnika Janka Šmaha, so poklonili ravnatelj mešč. šole v pok. Anton Mavrič in sošolci, din 200 upravi bolnice Kamnik za bosunsko otroko - sirote. Uprava se tera potom vsem darovalcem v imenu otrok najlepše zahvaluje.

Nočno dežurno službo imata lekarni Sušnik in Gartus.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Petek, 26. oktobra ob 20. uri: Kornejšček; »Misija Mr. Perkinsa v deželo boljševikov«. Red B.

Sobota, 27. oktobra ob 20. uri: Cankar; »Za narodov blagor«. Sindikalna gledališka sobota.

Nedelja, 28. oktobra ob 13. uri: Skvarčič; »Tuje dete«. Izven. Ob 20. uri: Molière-Vidmar; »Sola za žence«. Izven.

Opera

Sobota, 27. oktobra ob 20. uri: »Knez Igor«. Sindikalna gledališka sobota.

Kornejšček: »Misija Mr. Perkinsa v deželo boljševikov«. Danes v petek, dne 26. t. m., uprizeri Drama priljubljeno Kornejščukovo komedijo »Misija Mr. Perkinsa v deželo boljševikov«. Mr. Perkins (Ivan Cesar), ameriški milijonar, pride v ZSSR, da se na lastne oči prepriča, dali se bo dalo po končani vojni in zlomu hitlerizma trgovati s Sovjetsko zvezo. V njegovi družbi sta še njegova tainica Miss Down (Sava Severjava) in žurnalist Mr. Hamp (Vladimir Skrbinsk). Tako potujejo vsi trije najprej v tipičen sovjetski kolhoz in potem tudi na fronto, kjer spoznajo resnični obraz malega sovjetskega šloveka in njegov veliki napredek. V ostalih vlogah nastopajo še: Vida Juvanova, Mila Kačičeva, Polonca Juvanova, Tina Leonova, Pavle Kovič, Elvira Kraljeva, Ivanka Mežanova, Stane Česnik, Josip Plut, Bojan Peček in Drage Makuc. Predstava bo za red B.

RADIO

Dnevni spored za petek 26. t. m.

6-6.15 Nekaj slovenskih narodnih pesmi - 6.15-6.30 Poljske in češke korzore, valčki in polke - 6.30-6.45 Napoved časa